

บทที่ 3

ประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ

ประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ หรือที่ชาวบ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เรียกกันโดยทั่วไปว่า ประเพณีทำบุญเดือนหก หรือประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ เป็นประเพณีส่วนชุมชนที่สืบทอดต่อกันมาหลายปี สถานที่จัดประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ จัดขึ้น ณ วัดศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ของทุกปีไม่มีการเลื่อนวันในกรณีใดๆ ชาวบ้านโนนเมือง และหมู่บ้านใกล้เคียงทั้งอำเภอบ้านดุง ตลอดจนผู้ที่ไปอาศัยอยู่ที่อื่น จะกลับมาร่วมประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ กันอย่างพร้อมเพรียง และมีผู้มาเข้าร่วมพิธีเป็นคนจากต่างถิ่นรวมทั้งนักท่องเที่ยวมาเพิ่มขึ้นทุกปี เพื่อมาร่วมพิธีบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ ณ ป่าคำชะโนด วัดศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

1. ความเป็นมาของประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ

ประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธของชาวบ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เป็นประเพณีดั้งเดิม และมีการปฏิบัติสืบทอดกันมาช้านานหลายปี ไม่สามารถสืบค้นข้อมูลได้ว่า ประเพณีนี้กำหนดหรือปฏิบัติขึ้นครั้งแรกเมื่อใด อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้สืบค้นข้อมูลเพื่อเสนอความเป็นมาของประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็นหลักๆ คือ 1) ประวัติเจ้าปู่ศรีสุทโธ 2) ประวัติหลวงพ่อคำตา ศรีสุทโธ 3) ที่มาของประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

1.1 ประวัติเจ้าปู่ศรีสุทโธ

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและหนังสือ (เทพินทร์ มิ่งขวัญมปท:5-32) และจากการสัมภาษณ์ พบว่ามีการกล่าวถึงประวัติเจ้าปู่ศรีสุทโธวัดศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยมีข้อมูลและรายละเอียดซึ่งมีปรากฏทั้งเป็นคำบอกเล่า หลักฐานเอกสารและจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ และประมวลได้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติเจ้าปู่ศรีสุทโธ (สัมภาษณ์ บุญมี เบี้ยไทยสงค์ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2554) ดังนี้

คำชะโนดเมืองของพญานาค มีเรื่องเล่ากันมานานแสนนานว่า แต่ก่อนหนองกระแสหรือหนองแสซึ่งอยู่เหนือขึ้นไปในเขตลาวเป็นเมืองที่พญานาคครองอยู่โดยแบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่ง เจ้าพ่อพญาศรีสุทโธ เป็นหัวหน้าครองอยู่ อีกส่วนหนึ่ง หัวหน้าผู้ครองอยู่ก็เป็นพญานาคเหมือนกัน มีชื่อว่า เจ้าพ่อสุวรรณนาค มีบริวารฝ่ายละ 5,000 เท่าๆ กัน ทั้งสองพญานาคอยู่กันด้วยความผาสุกมีความรักความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีอาหารก็แบ่งกันกิน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันและเป็นเพื่อนกันมาตลอด แต่มีข้อตกลงกันอยู่ข้อหนึ่งว่า ถ้าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดออกไปล่าเนื้อหาอาหารอีกฝ่ายหนึ่งก็ต้องไม่ออกไป เพราะเกรงว่าหากต่างฝ่ายต่างออกไปหาอาหารบริวารทั้งสองฝ่ายก็อาจจะเกิดการทะเลาะวิวาทรบรากันขึ้นได้ เมื่อฝ่ายที่ออกไปหาอาหารได้เนื้อสัตว์ใดมาเป็นเหยื่อก็ให้แบ่งอาหารนั้นออกเป็นสองส่วน แบ่งกันคนละครึ่ง ข้อตกลงนี้ได้ปฏิบัติกันมานานโดยไม่มีข้อขัดแย้ง แต่อยู่มาวันหนึ่งพญาศรีสุทโธ พาบริวารไพร่พลไปล่าเนื้อหาอาหารและได้ช้างมาเป็นอาหาร จึงแบ่งเนื้อช้างพร้อมด้วยหนังและขนออกเป็นสองส่วนเท่าๆ กันนำไปมอบให้แก่พญาสุวรรณนาคครึ่งหนึ่งตามสัญญาที่มีต่อกันต่างฝ่ายต่างก็กินเนื้อช้างกันอย่างเอร็ดอร่อย และอ้วนหนาสำราญเพราะเนื้อช้างมีมาก ต่อมาวันหนึ่งพญาสุวรรณนาคได้พาบริวารไพร่พลออกไปล่าเนื้อหาอาหารได้เม่น จึงแบ่งเนื้อเม่นหนังเม่นและขนเม่นออกเป็นสองส่วนแล้วเอาไปให้พญาศรีสุทโธ แต่ก็มีเนื้อเม่นน้อย ไม่พอที่จะแบ่งกันกิน พญาศรีสุทโธไม่เคยเห็นว่าเม่นตัวเล็กหรือตัวโตแค่ไหน แต่เมื่อเอาขนเม่นมาเทียบกับขนช้างแล้ว ขนเม่นใหญ่กว่าหลายเท่าเมื่อขนใหญ่กว่าตัวก็ต้องใหญ่กว่าแน่นอน คิดว่าพญาสุวรรณนาคเล่นไม่ซื่อไม่ปฏิบัติตามสัญญาเวลาตัวเองจับช้างได้ก็แบ่งเนื้อไปให้กินกันอย่างเหลือเฟือ พอพญาสุวรรณนาคได้เม่นมากกลับแบ่งมาให้คนเดียว ยิ่งคิดก็ยิ่งโกรธ จึงให้เสนาอำมาตย์นำเนื้อเม่นที่ได้รับส่วนแบ่งมาครึ่งหนึ่งเอาไปกินให้พญาสุวรรณนาคพร้อมกับบอกไปว่า “จะไม่ขอรับส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรมจากเพื่อนที่ไม่ซื่อสัตย์” ฝ่ายพญาสุวรรณนาคเมื่อได้ทราบดังนั้นก็ร้อนใจ รีบเดินทางไปพบกับพญาศรีสุทโธเพื่อชี้แจงให้ทราบว่า เม่นถึงแม้จะมีขนใหญ่โต แต่ตัวของมันเล็กนิดเดียว จะเอาขนไปเทียบหรือเปรียบกับช้างไม่ได้ สัตว์แต่ละชนิดก็มีลักษณะแตกต่างกันไป ขอให้เพื่อนรับเนื้อเม่นไว้กินเป็นอาหารเสียเถิด แต่ไม่ว่าพญาสุวรรณนาคจะพูดอย่างไรพญาศรีสุทโธ ก็ไม่ยอมเชื่อจึงเกิดอารมณ์โกรธขึ้นมาทั้งสองฝ่าย เหตุการณ์รุนแรงขึ้นทุกขณะต่างฝ่ายต่างไม่ยอมฟังเสียงกัน ผลสุดท้ายทั้งสองฝ่ายจึงประกาศสงครามต่อกัน พญาศรีสุทโธซึ่งเป็นฝ่ายโกรธก่อน จึงสั่งไพร่พลนาครุภพทันทีพญาสุวรรณนาคก็ไม่ยอมแพ้เรียกระดมบริวารไพร่พลเข้าต่อสู้เป็นสามารบ เล่ากันว่าพญานาคทั้งสองฝ่ายรบกันอยู่นานถึง 7 ปีต่างฝ่ายต่างเหนื่อยล้าเอาชนะกันยังไม่ได้ และต่างฝ่ายต่างพยายามจะเอาชนะให้ได้ เพื่อจะได้เป็นใหญ่ครองเมืองพญานาคทั้งหมดแต่เพียงผู้เดียว การต่อสู้อย่างเอาเป็นเอาตายระหว่างนาคทั้งสองฝ่ายทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในบริเวณหนองกระแสและบริเวณรอบๆ

หนองแห่งนั้นเกิดความเดือดร้อนและเสียหายไปมากมาย พื้นโลกสะเทือนเกิดแผ่นดินไหวไปทั่ว เทวดาน้อยใหญ่ได้รับความเดือดร้อนไปทั้งสามภพ

ความเดือดร้อนทั้งหลายทราบไปถึงพระอินทร์ ซึ่งเป็นประมุขของเทวดา จึงเรียกเทวดา เข้าเฝ้าเล่าเรื่องให้ฟัง เมื่อทรงทราบโดยละเอียดแล้วจึงเสด็จจากดาวดึงส์ลงมายังโลกมนุษย์ที่เมือง หนองกระแสน แล้วให้พากันสร้างแม่น้ำคนละสายออกจากหนองกระแสนใครสร้างถึงทะเลก่อนจะให้ ปลาบึกขึ้นไปอยู่ในแม่น้ำสายนั้นและเพื่อป้องกันการทะเลาะวิวาทของพญานาคทั้งสอง ให้เอาภูเขา พญาไฟเป็นเขตกันคนละฝ่าย ใครข้ามไปรุกรานราวี ขอให้ไฟจากภูเขาพญาไฟไหม้ฝ่ายนั้น เมื่อ พระอินทร์ตรัสเป็นเทวราชโองการดังกล่าวแล้ว พญาศรีสุทโธ จึงพาบริวารไพร่พลอพยพออกจาก หนองกระแสน สร้างแม่น้ำมุ่งไปทางทิศตะวันออกของหนองกระแสน เมื่อถึงตรงไหนเป็นภูเขาขวาง อยู่ แม่น้ำก็จะคดโค้งเป็นไปตามภูเขา เพราะพญาศรีสุทโธเป็นนาคใจร้อน แม่น้ำสายนี้เรียกว่า “แม่น้ำโจง” คำว่า “โจง” มาจากคำว่า “โค้ง” คือไม่ตรง ส่วนพญาสุวรรณนาค เมื่อได้รับเทวราชโองการดังกล่าวจึงพาบริวารไพร่พลอพยพจากหนองกระแสน สร้างแม่น้ำมุ่งไปทางทิศใต้ พญา สุวรรณนาคเป็นนาคที่ใจเย็นพิถีพิถันและตรง การสร้างแม่น้ำจึงต้องทำให้ตรง แม่น้ำนี้เรียกว่า “แม่น้ำน่าน” เป็นแม่น้ำที่ตรงกว่าแม่น้ำทุกสายที่มี การสร้างแม่น้ำแข่งกันในครั้งนั้น ปรากฏว่า แม่น้ำโจงของพญาศรีสุทโธสร้างเสร็จก่อนจึงเป็นผู้ชนะและมีปลาบึกอาศัยอยู่ในแม่น้ำโจงเพียง แห่งเดียวในโลกตามราชโองการของพระอินทร์ เมื่อพญาศรีสุทโธสร้างแม่น้ำโจงเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงแสดงฤทธิ์ปาฏิหาริย์เหาะขึ้นไปเฝ้าพระอินทราธิราชยังดาวดึงส์ทูลขอต่อพระอินทร์ว่า ตัว เป็นเชื้อพญานาค จะอยู่บนโลกนานเกินไปก็ไม่ได้ จึงขอทางขึ้นลงระหว่างเมืองบาดาลกับโลก มนุษย์เอาไว้ 3 แห่ง จะโปรดให้ครอบครองอยู่ตรงไหนแน่นอน พระอินทร์ผู้เป็นใหญ่จึงอนุญาต ให้มีช่องทางขึ้นลงของพญานาคเอาไว้ 3 แห่ง คือ

1. ที่ธาตุหลวงนครเวียงจันทน์
2. ที่หนองคันแท
3. ที่พรหมประกายโลก (ที่คำชะโนด)

แห่งที่ 1 และ 2 ให้เป็นทางลงสู่บาดาลของพญานาคเท่านั้น ส่วนแห่งที่ 3 ที่พรหม ประกายโลก เป็นที่ๆ พรหมเทวดาลงมากินดินจนหมดฤทธิ์กลายเป็นมนุษย์ ให้พญาศรีสุทโธไปตั้ง บ้านเมืองครอบครองเฝ้าอยู่ ให้มีต้นคำชะโนดหรือชะโนดขึ้นเป็นสัญลักษณ์ ระยะเวลา 1 เดือน ทางจันทรคติ ข้างขึ้น 15 วัน ให้พญาศรีสุทโธและบริวารกลายร่างเป็นมนุษย์เรียกชื่อว่า เจ้าพ่อ พญาศรีสุทโธ และอีก 15 วัน ข้างแรมให้พญาศรีสุทโธและบริวารกลายร่างเป็นนาค เรียกชื่อว่า พญานาคราชศรีสุทโธ ตั้งแต่บัดนั้นมาจนถึงถึงพุทธกาล นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2500 ถอยหลังไปพี่น้อง ชาวบ้านม่วง บ้านเมืองไพร บ้านวังทอง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จะได้พบเห็นชาวเมืองคำชะ

โนคทั้งผู้หญิงผู้ชายไปเที่ยวงานบุญประจำปี หรือบุญมหาชาติ ที่ชาวบ้านเรียกว่า บุญเวส อยู่บ่อยครั้ง แล้วก็จะเห็นผู้หญิงไปยืมเครื่องมือทอหูก (ฟืม) ไปทอผ้าอยู่เป็นประจำ

นอกจากเรื่องเล่าและตำนานประวัติของเจ้าปู่ศรีสุทโธแล้ว ยังมีเรื่องแปลกแต่จริงเกิดขึ้นที่คำชะโนดจากหนังสือในบันทึกประวัติคำชะโนดของนายสวาท บุรีเพ็ญ อดีตศึกษาธิการอำเภอบ้านดุงเป็นเหตุการณ์ประหลาดที่เหล่าพญานาคที่ป่าคำชะโนดมาจ้างบริษัทภาพยนตร์ให้ไปฉายให้ดู เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2532 ได้มีคนมาว่าจ้างให้บริษัทภาพยนตร์เร่แจ่มจันทร์ภาพยนตร์ ไปฉายที่บ้านวังทอง อำเภอบ้านดุง ห่างจากตัวเมืองอุดรธานีประมาณ 100 กิโลเมตร ค่าจ้างตกลงกันไว้ 5,000 บาท ซึ่งเป็นค่าจ้างธรรมดาหนึ่งฉาย 4 เรื่อง แต่มีสัญญาพิเศษอยู่ข้อหนึ่งคือ ให้ฉายถึงแค่ตีสี่ เท่านั้น ห้ามฉายถึงสว่าง พอถึงตีสี่ก็ให้รีบเก็บจอเก็บข้าวของออกจากสถานที่ฉาย ซึ่งก็แปลกมากเพราะส่วนใหญ่ชาวบ้านมักจะให้ฉายถึงสว่างทุกเช้าไปหลังจากไปฉายหนังตามสัญญาที่ว่าจ้างแล้ว ในตอนเช้าพนักงานฉายหนังจำนวน 7 คนซึ่งกลับมาจากฉายหนังตอนกลางคืนก็มาเล่าว่า ไปฉายหนังให้ผีดูมา หนังเริ่มฉายตั้งแต่ตอนสามทุ่ม ในตอนหัวค่ำไม่เห็นผู้คนที่สงสัยว่าหายไปไหนหมด แต่พอสามทุ่มก็มีคนมาเป็นจำนวนมากและที่แปลกก็คือผู้หญิงซึ่งนั่งขามขามจะมานั่งดูอย่างสงบเงียบเรียบร้อยเหมือนจะไม่เคลื่อนไหวตัว ยิ่งกว่านั้นก็คือไม่ว่าจะฉายหนังอะไร ก็ไม่ส่งเสียงอะอะเหมือนกับการฉายหนังกลางแปลงทั่วไป ฉายหนังก็เฉย ฉายหนังตลกก็เงียบ ไม่มีแม้เสียงหัวเราะ ที่แปลกกว่านั้นก็คืองานนี้ไม่มีร้านขายข้าวของจำพวกของกินของใช้ แม้แต่ร้านขายขนมหรือบุหรีก็ไม่มี พอถึงตีสี่คนดูก็หายไปหมดอย่างรวดเร็ว พนักงานฉายก็รีบเก็บข้าวของออกจากงาน พอขับรถมาถึงหมู่บ้านวังทองตอนเช้าก็แวะซื้อบุหรี ชาวบ้านถามว่าไปฉายหนังที่ไหนมา พนักงานฉายก็บอกว่าฉายในหมู่บ้านวังทองเมื่อคืนนี้ แต่ชาวบ้านยืนยันว่าเมื่อคืนไม่มีหนังมาฉายในหมู่บ้านวังทองและหมู่บ้านใกล้เคียงเลย เรื่องก็เกิดความสับสน วุ่นวาย สงสัยกันว่าเมื่อคืนไปฉายหนังที่ไหนมา ในที่สุดก็สอบถามกันถึงที่มาที่ไปจนเข้าใจ ชาวบ้านสรุปว่า ไปฉายหนังในป่าคำชะโนดซึ่งอยู่ห่างจากหมู่บ้านวังทองไปประมาณสามกิโลเมตร เป็นคงไม่อยู่กลางทุ่งห่างจากตัวถนนครั้งกิโลเป็นคงที่รถยนต์ไม่สามารถจะขับเข้าไปข้างในได้ จะจอดจอบ้างก็ยังทำไม่ได้ สิ่งที่ทำให้เชื่อว่าหนังเข้าไปฉายในดงคำชะโนดจริงก็คือตรงขอบถนนมีรอยรถยนต์แล่นลงไปในหลุมดินข้างทาง รอยรถแล่นผ่านเข้าไปในท้องนาซึ่งเป็นทีลุ่มน้ำขัง และไม่น่าเชื่อว่ารถฉายหนังจะแล่นเข้าไปในดงคำชะโนดนั้นได้ ซึ่งชาวบ้านเชื่อว่าเป็นอิทธิฤทธิ์ของเจ้าปู่ศรีสุทโธที่มาจ้างหนังไปฉายให้เหล่าพญานาคดูที่เมืองคำชะโนดซึ่งเป็นสถานที่ที่ลับชาวบ้านเชื่อว่าเป็นเมืองพญานาค มีภูตปิศาจสิงสถิตซึ่งอยู่ใกล้ๆกับหมู่บ้านวังทอง พนักงานฉายจึงเชื่อว่าถูกผีจ้างไปฉายหนังจริงๆ อย่างที่ชาวบ้านว่า ด้วยความประหลาดใจในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเจ้าของบริษัทหนังเร่ได้ไปนมัสการหลวงปู่คำตา สิริสุทโธ เจ้าอาวาสวัดสิริสุทโธ (คำชะโนด)

ซึ่งเป็นวัดที่อยู่ใกล้ๆ คงคำชะโนดถามถึงเรื่องนี้ท่านก็เล่าว่า ป่าคำชะโนดนี้เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์มาแต่ครั้งโบราณ เชื่อกันว่าบริเวณส่วนนี้เป็นเมืองของพญานาค สำหรับเหตุการณ์ที่มีผู้จ้างหนังไปฉายนั้นหลวงปู่คำตาได้กล่าวว่า เป็นเพราะช่วงนั้นเป็นเทศกาลของบรรดาวิญญาณซึ่งอาศัยอยู่ในดงไม้นี้ จึงว่าจ้างให้หนังมาฉายฉลองเหมือนผู้คนเบียดบน วิญญาณเหล่านี้ชาวอีสานเรียกว่า ผีบังบด ในขณะที่หลวงปู่คำตาเล่าเรื่องนี้ยังไม่จบ ก็ปรากฏว่ามีงูสีดำสนิทน่ากลัวเลื้อยเข้ามานอนขดอยู่ตรงหน้าของท่าน หลวงปู่บอกว่า เป็นเพราะวิญญาณของผู้อาศัยอยู่ในดงไม้ไม่ต้องการให้ท่านเล่าและเปิดเผยอะไรต่อ จึงส่งงูตัวนี้มาเพื่อเตือนท่าน

1.1.2 ประวัติหลวงปู่คำตา สิริสุทโธ

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารหนังสือจากวัดศิริสุทโธบันทึกของ นายสวาท บุรีเพ็ญ ซึ่งเป็นอดีตศึกษาธิการอำเภอบ้านดุง (เทพินทร์ มิ่งขวัญมปท วัจนาคินทร์ คำชะโนด หน้า 5-32) และจากการสัมภาษณ์ (สัมภาษณ์ บุญมี เบี้ยไทยสงค์ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2554) พบว่ามีการกล่าวถึงประวัติหลวงปู่คำตา สิริสุทโธวัดศิริสุทโธ (คำชะโนด) บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีปรากฏทั้งเป็นคำบอกเล่า หลักฐานเอกสารและจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ และประมวลได้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติหลวงปู่คำตา สิริสุทโธ โดยแบ่งเป็น 3 ช่วงหลักๆ คือ 1) ช่วงต้น 2) ช่วงกลาง และ 3) ช่วงปลาย

1) ช่วงต้น หลวงปู่คำตา สิริสุทโธ เดิมชื่อ นายคำตา ทองสีเหลือง บ้านเกิดของท่านอยู่ที่บ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เมื่อสมัยตอนที่ท่านอายุได้ 17-18 ปี ได้เกิดเหตุการณ์แปลกประหลาดที่เกิดขึ้นกับท่านและมีความเกี่ยวพันเชื่อมโยงกับเจ้าปู่ศิริสุทโธในภายหลังหลายเหตุการณ์ เช่น ในวันทำบุญประเพณีเดือนหกของชาวบ้านวังทอง บ้านเกิดของท่านซึ่งอยู่ห่างจากป่าคำชะโนดไม่มากนัก ท่านกับเพื่อนของท่านพากันไปซักผ้าที่บ่อกลางดงคำชะโนด ไม่ได้ซักผ้าที่บ่อน้ำแต่ท่านเป็นคนตักน้ำให้เพื่อนซัก ขณะที่ท่านกำลังตักน้ำอยู่นั้นก็มองเห็นปลาไหลตัวใหญ่นาคระปองนม ลักษณะตาแดงกำขนาดเท่าลูกปิงปองโผล่ขึ้นมาให้เห็น ท่านจึงเรียกเพื่อนๆ ให้มาดู แต่ปลาไหลนั้นก็มุดน้ำลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้น้ำสั่นสะเทือนเป็นคลื่นใหญ่อย่างน่ากลัว นายคำตา ทองสีเหลือง ในขณะนั้นตกใจมากจึงรีบกลับเข้าหมู่บ้าน แล้วเล่าเรื่องให้ญาติพี่น้องฟังซึ่งทุกคนก็เห็นเป็นเรื่องแปลกและสิ่งให้ระวังตัว ต่อมาอีกสองเดือน วันหนึ่งเวลาประมาณบ่ายโมง มีฝนตกลงมาตามฤดูกาล ชาวบ้านจึงพากันออกไปยกขอลปลาในลำห้วยใกล้ๆ บ้าน นายคำตาก็ออกไปกับเขาด้วย ขณะที่ยกขอยอยู่นั้น ปรากฏว่ามีปลามาเข้าขอยของท่านมากผิดปกติ และก็เกิดสิ่งประหลาดขึ้นมาคือรู้สึกคล้ายมีปลาตัวใหญ่เข้ามาอยู่ในขอย นายคำตาได้รีบยกขอยขึ้น แต่เมื่อยกพ่นน้ำ แทนที่จะเป็นปลากลับกลายเป็นเต่าปูลูที่เขาใช้ใส่ปูนกินกับหมากไปเสีย พอนายคำตายืนมือลงไปจะหยิบเต่าปูลูนั้นก็ดันไปมาเหมือนปลาและดันกระโดดลง

น้ำหายไป นายคำตาตกใจมาก รีบกลับเข้าไปในหมู่บ้านเล่าให้ญาติพี่น้องฟังอีก ต่อมาอีกประมาณ เดือน 9 ในเวลาพลบค่ำ ฝนได้ตกลงมาอย่างหนักนายคำตารู้สึกง่วงนอน จึงไม่ได้ร่วมวง รับประทานอาหารเย็นกับครอบครัวตามปกติ แต่มุดเข้านอน พงีบหลับไปก็ฝันว่า มีสาวหลายคนมาชวนไปเที่ยวงานบุญประเพณี ทันใดนั้นเขาก็ลุกขึ้นจากที่นอนเปิดมุ้งออกมาแล้วเดินลงบันได เรือนไปโดยไม่รู้สีกตัว มุ่งหน้าฝ่าฝนจะไปยังลำห้วยที่เคยไปหาปลา มาญาติพี่น้องเห็นท่าทาง ผิดปกติจึงรีบเดินตามแล้วลุดลากตัวกลับมา แต่เขายังไม่รู้สีกตัวจะเรียกจะอย่างไรก็ไม่ยอมฟื้น คื่นสติขึ้นมา นายคำตาเล่าให้ญาติฟังว่า ขณะที่เขาหลับไปหลายชั่วโมงนั้นมีสาว ๆ มาชวนไปเที่ยว โดยได้นำเขาไปที่หมู่บ้านแห่งหนึ่งซึ่งกำลังจัดพิธีแต่งงานอยู่ และตัวเขาก็คือเจ้าบ่าวที่จะเข้าพิธี แต่งงานนั้นกับเจ้าสาวคนสวยของชาวบ้านนั้น ขณะที่เขาจะเข้าพิธีบายศรีสู่ขวัญตามประเพณีก็ได้ สติคืนมาพอดี

2) ช่วงกลาง เมื่ออายุ 20 ปี นายคำตาก็ได้บรรพชาอุปสมบทที่วัดบ้านวังทอง ซึ่งเป็นบ้านเกิด เรื่องผิดปกติต่างๆ ที่เคยเกิดขึ้นกับตัวท่านก็เงียบหายไป ไม่มีอะไรปรากฏ ขึ้นมารบกวนตลอดเวลาที่บวชเป็นภิกษุสงฆ์ 3 พรรษา ตอนที่บวชเป็นพระอยู่ชาวบ้านเรียกท่านว่า อาจารย์ บวชอยู่ได้ 3 พรรษา ก็สึกออกมาประกอบอาชีพอยู่ในหมู่บ้านวังทอง เหตุการณ์ประหลาดก็เกิดกับท่านอีก กล่าวคือในเดือนพฤศจิกายน เวลากลางวันประมาณบ่ายสองโมง อาจารย์คำตาออกไปเที่ยวข้าวในนาที่บ่อผักไผ่ ซึ่งอยู่ห่างจากคำชะโนดประมาณ 200 เมตร เมื่อหยุดพักจากการเกี่ยวข้าวก็เดินไปที่ห้างนาหรือกระท่อมที่ปลูกไว้สำหรับพักและเฝ้านา พอเดินไปใกล้กระท่อมก็มองเห็นผู้หญิงคนหนึ่งนั่งกอดเข่าอยู่ในกระท่อมโดยหันหลังให้ เมื่อเธอผู้นั้นเหลียวหน้ามาก็เห็นเป็นคนแปลกหน้าไม่เคยเห็นมาก่อน อายุอยู่ในราว 25 ปี นึกถึงเรื่องแปลกๆ ที่เคยเกิดขึ้นกับตนในระยะก่อนๆ ที่ผ่านมา ทำให้รู้สึกกลัวขึ้นมาทันที แต่ก็พยายามสะกดกั้นความกลัวไว้ เหยยถามผู้หญิงคนนั้นไปว่านางมาจากไหน จะมาหาใคร หญิงสาวยิ้มแล้วตอบว่า มาตามหา อาจารย์คำตา เพราะเห็นพวกผู้หญิงเขาล้อกันว่าเป็นผู้ชายสวยรูปหล่อ อาจารย์คำตาถามต่อไปว่า บ้านนางอยู่ที่ไหนละ หญิงสาวตอบว่า อยู่ทุกหนทุกแห่งทั่วๆ ไป พอได้ฟังดังนั้นความกลัวยิ่งเพิ่มขึ้น อาจารย์คำตารีบตอบโกหกไปว่า ข้ารู้จักอาจารย์คำตาและสนิทสนมกันดี บ้านอยู่ใกล้กัน ด้วยจะขออาสาไปบอกให้ แล้วอาจารย์คำตาก็หาทางเลียงไปโดยพูดว่า ขอไปปัสสาวะสักประเดี๋ยว กล่าวจบก็รีบเดินหนีไป กลับเข้าไปในนาแล้วเล่าให้พี่เขยฟัง พี่เขยและญาติๆ จึงรีบออกมาดูที่กระท่อม แต่ไม่พบหญิงคนนั้น เนื่องจากมีเรื่องผิดปกติเกิดขึ้นกับอาจารย์คำตาบ่อยครั้งพวกญาติพี่น้องจึงรู้สึกห่วงกลัวจะเกิดอันตรายจากสิ่งที่ไม่รู้ต้นสายปลายเหตุจนถึงชีวิตได้จึงปรึกษาวีรกรรมเพื่อหาวิธีป้องกันและช่วยเหลือมิให้เป็นอันตราย ขึ้นแรก ญาติพี่น้องตกลงกันให้เปลี่ยนชื่อเสีย เพื่อมิให้สิ่งประหลาดนั้นจำได้ โดยเปลี่ยนจาก คำตา เป็น สุภาพ ให้ทุกคนเรียกชื่อใหม่อายุเรียกชื่อ

เก่า ชั้นที่สอง จัดพิธีแต่งงานหลอกๆกับญาติผู้หญิงชื่อนางสาวทองคำ สองพาลี ชั้นที่สาม แต่งงานแล้วก็ย้ายหนีออกจากบ้านวังทองไปอยู่วัดบ้านหนองกา โดยไปขออาศัยอยู่กับท่านพระครูคำหรือพระครูสุภารโศภณเป็นเวลา 7 วัน แล้วจึงย้ายกลับมาอยู่บ้านวังทองเหมือนเดิม เท่านั้นยังไม่ไ้วางใจ ต่อมาอีกสองเดือนญาติพี่น้องได้ไปลู่ขอสาวบ้านเดียวกัน จัดพิธีแต่งงานจริงๆอีกครั้งหนึ่ง

ชีวิตการครองเรือนของอาจารย์คำดาหรืออาจารย์สุภาพ ดำเนินไปอย่างมีความสุข จนกระทั่งภรรยาตั้งท้องและคลอดลูกชายคนแรกออกมาหลังจากนั้นอีกไม่นานก็มีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้นอีก ในปีที่มีลูกชายคนแรกนั้น ประมาณปลายเดือนธันวาคม ในคืนหนึ่งนอนหลับแล้วบิดคำดาฝันว่า เจ้าปู่ศรีสุทโธ (อมตะวิญญูณที่เป็นเจ้าเมืองใต้บาดาลหรือเมืองพญานาคในป่าคำชะโนด) ได้มาหาที่บ้านเพื่อขอร้องให้ท่านไปประกวดชายงามที่เมืองบาดาลคำชะโนด แต่อาจารย์คำดาไม่ได้ตอบตกลง คืนต่อมาก็ฝันอย่างเดียวกันอีกเจ้าปู่ศรีสุทโธได้ถามถึงเหตุผลที่ไม่ยอมไปประกวดชายงาม ว่ามีปัญหาอะไรในใจหรือมีเหตุขัดข้องอย่างไร ขอให้บอกมาจะแก้ไขให้อาจารย์คำดาจึงตอบไปตรงๆ ว่า มีปัญหาอยู่อย่างเดียวคือ กลัว กลัวจะต้องพลัดพรากจากครอบครัวและกลัวตายจากลูกและภรรยา

เมื่อทราบปัญหาอย่างนั้นเจ้าปู่ศรีสุทโธก็ตอบตกลงที่จะปกป้องคุ้มครองและรับประกันในเรื่องความกลัวอย่างนั้นไม่ให้เกิดขึ้นอย่างเด็ดขาด จะให้กลับมาอยู่กับลูกเมียที่บ้านวังทองอย่างแน่นอน เมื่อเจ้าปู่ขอร้องมากขึ้นและรับประกันอย่างแข็งขันอาจารย์คำดาจึงตอบตกลงไปประกวดชายงามตามคำขอ โดยขอร้องเจ้าปู่ว่าเมื่อประกวดเสร็จแล้ว จะต้องรับนำส่งกลับบ้านโดยเร็ว ซึ่งเจ้าปู่ก็รับจะปฏิบัติตามคำขอทุกอย่างและกำหนดนัดหมายวันเวลาที่จะมารับไปประกวดกันจนเป็นที่เรียบร้อย เมื่อเล่าเรื่องความฝันให้ภรรยาและญาติพี่น้องทราบทุกคนรวมทั้งชาวบ้านที่ได้รับรู้เรื่องราวต่างก็เกิดความวิตกกังวลและกลัวเป็นอันมาก กลัวว่าอาจารย์คำดาจะต้องตายจากไปอยู่กับเจ้าปู่ศรีสุทโธเมืองบาดาลแล้วจะไม่ได้กลับมาอีก ทั้งกลัวจะเกิดอันตรายกับครอบครัวลูกและภรรยา จึงช่วยกันคอยดูแลเอาใจใส่อาจารย์คำดาอย่างระมัดระวังและใกล้ชิดตลอดเวลา พอถึงกำหนดวันนัดหมายที่เจ้าปู่จะมารับตัวไปประกวดชายงาม ผู้ใหญ่บ้านได้ประกาศห้ามบรรดาลูกบ้านทุกคนออกนอกเขตหมู่บ้าน ให้ทุกคนไปชุมนุมรวมกันอยู่ที่บ้านของอาจารย์คำดา เพื่อปกป้องคุ้มครองมิให้เจ้าปู่ศรีสุทโธมารับเอาตัวไป จนถึงเวลา 17:30 น. ซึ่งเป็นเวลาที่นัดหมายเหมือนสิ่งคลาง ชาวบ้านและญาติๆ เกิดความสบายใจหายกังวลพากันกลับไปบ้านของตนเหลืออยู่ที่บ้านอาจารย์คำดาไม่กี่คน ทันใดนั้นเองอาจารย์คำดาซึ่งนอนพักผ่อนอยู่ในเรือน ได้ลุกขึ้นแล้ววิ่งพรวดลงบันไดตรงไปสู่ทุ่งนาใกล้ลำห้วยทางทิศตะวันตกของหมู่บ้านญาติพี่น้องและชาวบ้านที่เหลืออยู่เห็นเช่นนั้นก็รีบวิ่งตามไปอย่างกระชั้นชิด แต่แล้วเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้นคือ ร่างของอาจารย์คำดาหายวับไปกับตา ทั้งๆ ที่ตรงนั้นเป็นทุ่งนาโล่งแจ้ง ไม่มีต้นไม้อะไรใหญ่พอที่จะบังร่างของคนที่เห็นได้เลย ทุกคนพากันตกใจ แต่ก็ยังช่วยกันค้นหาอาจารย์คำดาอยู่เป็นชั่วโมงก็ไม่พบจึงพากันกลับมาปรึกษา

กันที่บ้านว่าจะทำอย่างไรดี ในที่สุดก็ตกลงกันไปตามหมอดูหรือหมอธรรม (ร่างทรงทางภาคอีสาน) เพื่อช่วยดูเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับอาจารย์คำตา หมอธรรมตรวจดูแล้วก็บอกให้ทราบว่า เจ้าปู่ศรีสุทโธมารับไปประกวคชาขามแล้ว ขอให้ญาติพี่น้องอย่าได้หวังและอย่าตกอกตกใจ ทิดคำตายยังปลอดภัยดี จะไม่เป็นอันตรายใดๆทั้งสิ้น แม้จะทราบจากหมอธรรมว่าทิดคำตาจะไม่เป็นอันตราย แต่ญาติพี่น้องก็ไม่ได้ลดละ พยายามช่วยกันค้นหาต่อไป จนกระทั่งเวลาประมาณ 17:30 น. ของวันรุ่งขึ้นก็พบร่างของอาจารย์คำตานอนสลบไสลไม่ได้สติอยู่บนคันนา ตรงจุดที่มองเห็นหายไปเมื่อวันวาน นับเป็นเรื่องแปลกประหลาดและสร้างความงุนงงแก่ญาติพี่น้องมาก เพราะตรงจุดนี้ได้เดินค้นหาผ่านไปมาหลายต่อหลายครั้ง แต่ไม่พบเมื่อพบแล้ว จึงช่วยกันห้ามทิดคำตาซึ่งสลบไสลอยู่เข้าไปพยาบาลรักษาในหมู่บ้านเป็นเวลานานพอสมควรจึงสามารถฟื้นคืนสติได้ พอฟื้นขึ้นมาก็เห็นภรรยาและลูกญาติพี่น้องที่รุมล้อมอยู่ร้องไห้กันระงมเพราะคิดว่าท่านตายไปแล้ว เมื่อทุกคนหายตกใจแล้ว ท่านก็เล่าให้ฟังว่า เมื่อถึงเวลานัดหมายเจ้าปู่ศรีสุทโธได้นำพาหนะชนิดหนึ่งมารับที่บ้านพาหนะนั้นมีลักษณะเหมือนอู แต่ลอยและบินได้เหมือนเครื่องบิน ท่านจึงเรียกว่า อูยนต์ มีที่นั่งสวยงามเหมือนธรรมาสน์ที่พระใช้นั่งเทศน์ เมื่อขึ้นนั่งแล้วอูยนต์ก็บินขึ้นสู่อากาศแล้วบินตรงไปทางทิศเดียวกับเมืองคำชะโนด แต่จำไม่ได้แน่นอนว่าจะเป็นเมืองคำชะโนดหรือไม่ เมืองนั้นสวยงามมาก มีปราสาทมีบ้านเรือนมากมาย อูยนต์ได้บินไปที่ปราสาทหลังที่สวยงามที่สุดซึ่งเป็นปราสาทของเจ้าปู่ศรีสุทโธ เมื่อไปถึงปราสาทก็ลงจากอูยนต์ เข้าไปในห้องหนึ่งเพื่อเปลี่ยนเสื้อผ้า แต่งชุดใหม่ด้วยเสื้อผ้าที่สวยงามซึ่งเจ้าปู่ได้เตรียมไว้ให้แล้ว เมื่อแต่งตัวเสร็จเรียบร้อยแล้ว เจ้าปู่ก็ได้สอนวิธีการเดินและการวางตัวบนเวทีประกวดให้อย่างละเอียด พอได้เวลาเจ้าปู่ก็พาเดินไปยังเวทีประกวดซึ่งมีขนาดกว้างใหญ่มากและมีผู้คนเฝ้าชมการประกวดมากมาย การประกวดนั้นปรากฏว่าทิดคำตาได้ตำแหน่งชนะเลิศ ซึ่งทิดคำตาก็ดีใจเป็นที่สุด เมื่อประกวดเสร็จกรรมการก็มอบรางวัลให้ แต่ท่านไม่รับ กรรมการการประกวดได้ขอร้องให้ท่านไปประกวดต่อที่ปากกะดิงและปากจิดซึ่งจัดงานเหมือนกัน แต่เจ้าปู่ศรีสุทโธไม่อนุญาต เพราะต้องนำอาจารย์คำตาส่งกลับบ้านตามที่ได้สัญญาเอาไว้ แล้วเจ้าปู่ศรีสุทโธก็พาทิดคำตามาขึ้นอูยนต์ดำเดิมเดินทางกลับมาส่งจนถึงบ้านจากนั้นมาก็ไม่มีเหตุแปลกประหลาดเกิดขึ้นกับอาจารย์คำตาอีกเลย

3) ช่วงปลาย เมื่อเวลาล่วงเลยมาอาจารย์คำตาก็มีอายุมากขึ้น ในปี พ.ศ.2518 ภรรยาของอาจารย์คำตาก็ถึงแก่กรรม อาจารย์คำตาจึงต้องเลี้ยงลูกกำพร้าตามลำพัง หลังจากลูกเติบโตและต่างก็มีครอบครัวกันไปตามวิสัยมนุษย์ ตัวท่านเองก็เข้าวัดฟังเทศน์ฟังธรรม ถึงวันพระก็จะนอนที่วัดรักษาอุโบสถศีลเป็นประจำ อยู่ต่อมาจนกระทั่งถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2530 ในคืนวันพระ ขณะที่อาจารย์คำตานอนรักษาศีลอยู่ในวัดท่านก็ได้ฝันว่า เจ้าปู่ศรีสุทโธได้ขอร้องให้ท่านบวชแต่การพูดจายังไม่เป็นที่ตกลงกัน เพราะใจจริงของท่านยังไม่อยากบวช ยังหวังไขลูกหลานอยู่

ในวันพระที่สอง ท่านก็ฝันว่าเจ้าปู่ศรีสุทโธมาขอร้องให้ท่านบวชอีกแต่ท่านก็ยังไม่ได้ตกลงด้วย จนถึงวันพระที่สามซึ่งเป็นวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เจ้าปู่ศรีสุทโธก็มาเข้าฝันอีก คราวนี้อาจารย์คำตารู้สึก ปลอดภัย คล้ายมีสิ่งคลอเคลีย จึงตกปากรับคำจะบวชตามคำขอของเจ้าปู่ศรีสุทโธ เมื่อตกลงกัน เรียบร้อยแล้ว เจ้าปู่ก็แนะนำการที่จะบวชว่าให้เข้านาคโกนหัวนุ่งขาวห่มขาวในวันขึ้น 12 ค่ำ เอา ฝ้ายที่จะผูกข้อมือนาคในวันบาศศรีสู่ขวัญนาคไปแขวนไว้ในศาลเจ้าปู่ศรีสุทโธที่คำชะโนด เมื่อถึง วันทำบาศศรีสู่ขวัญจึงเอามาผูกข้อมือตามประเพณี ให้เข้านาค 3 คืนและบวชในวันพระขึ้น 15 ค่ำ ซึ่งเจ้าปู่ศรีสุทโธก็จะมาร่วมพิธีและอนุโมทนาในการบวชในวันพระขึ้น 15 ค่ำ ซึ่งเจ้าปู่ศรีสุทโธก็จะมาร่วมพิธีและอนุโมทนาในการบวชครั้งนี้ด้วย เรื่องนี้อาจารย์คำตาได้เล่าให้ลูกหลานและญาติ มิตรพ้องทั้งหมด ทุกคนก็โมทนาสาธุเห็นด้วยและช่วยกันเตรียมงานอย่างแข็งขัน พอถึงกำหนดวัน ขึ้น 12 ค่ำ บรรดาลูกหลานและญาติพี่น้องก็ได้ นำอาจารย์คำตาไปมอบนาคที่วัดบ้านวังทอง และ เข้าสู่พิธีบรรพชาอุปสมบทในวันขึ้น 15 ค่ำ มีประชาชนจากบ้านใกล้เคียงมาร่วมพิธี และร่วมกัน ถวายปัจจัยเป็นอย่างมาก ถือได้ว่าเป็นงานบวชที่ยิ่งใหญ่ไม่เคยปรากฏมาก่อนอาจารย์คำตาบวชครั้งนี้เมื่ออายุมากแล้วบรรดาญาติโยม จึงเรียกท่านว่า หลวงปู่คำตา มาจนมรณภาพ หลวงปู่คำตามี นามสมญาทางพระว่า สิริสุทโธ พระจะไม่ใช้นามสกุลเดิม แต่จะเรียกนามสมญาต่อท้ายชื่อจึงต้อง เรียกท่านว่า หลวงปู่คำตา สิริสุทโธ หลวงปู่คำตา สิริสุทโธ ได้เล่าให้ญาติโยมที่ไปหาท่านฟัง เสมอว่าเมื่อท่านเข้ามาบวชอยู่ในพระบรรพตศาสนาแล้วท่านก็ได้ฝันถึงเจ้าปู่ศรีสุทโธอยู่เสมอ เจ้า ปู่ได้บอกกับท่านว่าเจ้าปู่ได้มาคอยดูแลและปกป้องรักษาความปลอดภัยให้ตลอดเวลาโดยเฉพาะญาติ ที่หลวงปู่คำตาพักอยู่เป็นประจำนั้น ท่านได้จัดที่นั่งที่นอนสำหรับเจ้าปู่ศรีสุทโธไว้เป็นพิเศษ หลวง ปู่คำตาเล่าว่า คืนหนึ่งในระหว่างกลางพรรษาปี พ.ศ.2530 ได้ฝันว่าเจ้าปู่ศรีสุทโธมาที่ญาติแล้วบอก ว่า พ่อจะพ่นพิษใส่ตัวลูกเพื่อให้เกิดความขลังในตัวลูก (เจ้าปู่ศรีสุทโธเรียกหลวงปู่คำตาว่าลูก) พุด แล้วก็พ่นพิษออกมาเป็นน้ำเปือกทั่วตัว เมื่อสะดุ้งตื่นขึ้นรีบลูบคลำตามร่างกายคิดว่าร่างจะเปือกน้ำ เหมือนในฝันแต่ก็แห้งเป็นปกติดีทุกอย่าง ท่านเล่าต่อไปว่าคาถาอาคมที่ท่านใช้ผูกข้อมือและ ประพรมน้ำมันดำให้ญาติโยมนั้นได้มาจากเจ้าปู่ศรีสุทโธมาบอกในฝัน ท่านยอมรับว่าเดิมนั้นสมอง ไม่ค่อยดีจำอะไรไม่ค่อยได้ ครั้นพอกลับมาบวชอีกครั้งรู้สึกว่าการจำดีขึ้น เมื่อเจ้าปู่บอกหรือ สอนคาถาอาคมอะไรก็จะจดจำได้แม่นยำเป็นพิเศษ หลวงปู่คำตาได้เล่าอีกว่าในระหว่างพรรษา เดียวกันนี้ท่านได้ฝันอีกว่า เจ้าปู่ศรีสุทโธได้มาเข้าฝันบอกว่า ต่อไปนี้พ่อจะมอบทรัพย์สมบัติ ทั้งหมดในเมืองคำชะโนดให้ลูกดูแลและปกครองคนทั้งหมดในเมืองนี้ แล้วเจ้าปู่ได้นำหลวงปู่คำตา เข้าไปในเมืองคำชะโนดไปดูแลทรัพย์สินที่มีทั้งหมดในเมืองคำชะโนด เสร็จแล้วพาขึ้นไปบนศาลา หลังใหญ่ ซึ่งมีคนนั่งรอสัญญะเป็นจำนวนมากแล้วประกาศให้ทุกคนได้ทราบว่า นี่คือนักบวชของเจ้าปู่ ต่อไปนี้ทรัพย์สินและการปกครองทั้งหมดในเมืองคำชะโนดนี้จะยกมอบให้ลูกชาย ขอให้ทุกคนเชื่อ

ฟังคำสั่ง และอยู่ในความปกครองของลูกชายตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป หลวงปู่คำตา สิริสุทโธนี่เจ้าปู่ศรีสุทโธให้ความรักความเมตตาเพราะท่านเป็นคนดีจึงได้รับความไว้วางใจยินดีให้เป็นบุตรบุญธรรม แม้จะอยู่กันคนละภพแต่เจ้าปู่ศรีสุทโธก็เป็นอมตะวิญญานที่เป็นเจ้าเมืองพญานาคอยู่ใต้บาดาล ซึ่งเชื่อกันว่าป่าคำชะโนดแห่งนี้คงเป็นที่ตั้งของบ้านเมืองในอดีต จึงมีสรรพวิญญานอาศัยอยู่กันมากมาย เมื่อหลวงปู่คำตาบวชและพำนักอยู่ในวัดวังทองได้ระยะหนึ่งก็ย้ายมาตั้งสำนักสงฆ์เพื่อปฏิบัติธรรมที่ใกล้ๆ ป่าคำชะโนดโดยให้ชื่อสำนักสงฆ์ของท่านว่า สำนักสงฆ์สิริสุทโธ ท่านได้พัฒนาบุกเบิกก่อตั้งพัฒนาตั้งแต่บริเวณแห่งนี้เป็นป่าดงดิบจนมีความเจริญและต่อมาได้ตั้งเป็นวัดชื่อ วัดสิริสุทโธ (คำชะโนด) มาจนถึงปัจจุบันนี้

ในปี พ.ศ. 2533 เดือนมิถุนายน ขึ้น 8 ค่ำ เวลาประมาณสองทุ่มเศษพระเณรที่อยู่ ในวัดสิริสุทโธ ได้ยินเสียงต้นไม้ขนาดใหญ่ต้นหนึ่งหักโค่นลงมาเสียงดังสนั่นหวั่นไหว เสียงดังมาจากป่าคำชะโนดซึ่งอยู่ไม่ไกลจากวัด ต้นเช้าวันใหม่พระเณรพากันเข้าไปดูในดงคำชะโนดยังจุดที่ได้ยินเสียงต้นไม้หักโค่นแต่ก็ไม่พบอะไรผิดปกติ ไม่มีต้นไม้หักโค่น เข้าไปดูถึงสามครั้งจนแน่ใจต่อมาอีก 7 วัน คือเดือนมิถุนายน ขึ้น 15 ค่ำ เป็นวันทำบุญประเพณีบุญบั้งไฟซึ่งชาวบ้านนำเอาบั้งไฟมาทำพิธีฉลองและจุดถวายเจ้าปู่ศรีสุทโธเป็นประจำทุกปี นับแต่วันนี้มาหลวงปู่คำตาก็ไม่เบิกบานเหมือนปกติทุกวัน ท่านจะจำวัดตั้งแต่หัวค่ำ แม้จะมีญาติโยมมาขอคุยด้วยท่านก็ไม่ต้อนรับใครเลย

ระยะต่อมาร่างกายของหลวงปู่คำตาก็ทรุดโทรมลงโดยลำดับ แม้จะฉันทยาอะไร อาการอาพาธของท่านก็ไม่หาย หรือทุเลาเลย อาหารก็ไม่สนใจฉัน จนกระทั่งถึงเดือนสิงหาคม ขึ้น 8 ค่ำ ตรงกับวันที่ 15 สิงหาคม 2533 หลวงปู่คำตา สิริสุทโธ ก็ถึงมรณภาพลงเมื่อเวลา 03:05 น. ยังความเศร้าโศกเสียใจให้แก่ญาติโยมเป็นอย่างนัก เมื่อสิ้นหลวงปู่คำตา สิริสุทโธ มรณภาพไปแล้ว วิญญานของหลวงปู่คำตาก็ยังมาเข้าฝันหลวงปู่จอมซึ่งเป็นเจ้าอาวาสองค์ต่อมา ญาติโยมชาวบ้านบ้าง เหมือนท่านยังห่วงใยทุกคนอยู่ไม่เสื่อมคลาย บางครั้งหลวงปู่คำตาก็นิมิตให้หลวงปู่จอมเห็นบัลลังก์ที่เจ้าปู่ศรีสุทโธได้สร้างไว้ให้หลวงปู่คำตา หลวงปู่จอม ยันตสิโล นั้นเป็นผู้ใกล้ชิดกับหลวงปู่คำตา สิริสุทโธ มาตลอด ทั้งได้ร่วมกันสร้างสำนักสงฆ์จนกลายมาเป็นวัดสิริสุทโธ (คำชะโนด) มีระยะหนึ่งหลวงปู่จอมได้ออกจากวัดสิริสุทโธไปอยู่ที่อำเภอบ้านดุงเป็นเวลา 9 เดือน เจ้าปู่ศรีสุทโธไปเข้าฝันท่านว่าให้ท่านกลับไปอยู่ที่วัดสิริสุทโธคำชะโนดเหมือนเดิมเพราะได้ร่วมสร้างวัดมา ท่านให้มาดูแลวัดนี้จนกว่าชีวิตจะหาไม่ ให้ดูแลพระเณรที่อยู่ในวัดสิริสุทโธด้วยในที่สุดหลวงปู่จอมก็ตัดสินใจกลับมาอยู่วัดสิริสุทโธกับหลวงปู่คำตาเหมือนเดิม เจ้าปู่ศรีสุทโธบอกหลวงปู่จอมในนิมิตว่า ถ้ากลับไปอยู่วัดสิริสุทโธเจ้าปู่จะมาเอาหลวงปู่คำตาไปอยู่แทนท่านเจ้าปู่ที่เมืองใต้บาดาล แล้วจะมอบเมืองให้ทั้งจะให้หลวงปู่คำตาเป็นลูกชายด้วย หลวงปู่จอมกลับมาอยู่วัดสิริสุทโธ (คำชะโนด) เมื่อเดือนเมษายน ขึ้น 14 ค่ำ ต่อมาในเดือนพฤษภาคม แรม 12 ค่ำ หลวงปู่คำตาได้

นิมิตถึงเจ้าปู่ศรีสุทโธ เจ้าปู่บอกในนิมิตว่า ลูกเอ๋ยฟังพ่อ พ่อจะบอกลูกอีกเป็นครั้งสุดท้าย ถึงเวลาแล้วที่พ่อจะมาเอาลูกไปอยู่แทนบัลลังก์ที่เมืองบาดาลและจะมอบเมืองให้ครอบครองแทน ซึ่งหลวงปู่คำตาก็ตอบรับไม่ขัดข้องอีก จากนั้นเจ้าปู่ก็ลงไปยังเมืองใต้บาดาลดังเดิม ต่อมาถึงเดือนสิงหาคม ขึ้น 8 ค่ำ ตรงกับวันที่ 15 สิงหาคม 2533 หลวงปู่คำตา สิริสุทโธ ก็มรณภาพดังกล่าวแล้ว

1.2 ที่มาของประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ที่มาของประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ ไม่มีบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่จากการสัมภาษณ์ (บุญมี เบี้ยไทยสงค์ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2554) อดีตผู้ใหญ่บ้านคนแรกของบ้านโนนเมืองได้ให้รายละเอียดที่มาของประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมืองว่าประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ ได้ริเริ่มมาจากชาวบ้านปฏิบัติประเพณีสืบต่อกันมาจากบุญเดือนหกหรือบุญบั้งไฟซึ่งเป็นบุญใหญ่ประจำปีของหมู่บ้าน เพิ่มการทำบุญหลวงปู่คำตาและได้เพิ่มพิธีการบวงสรวงมาในภายหลังจนกลายเป็นความเชื่อมาประมาณ 20 กว่าปีชาวบ้านเชื่อว่าเจ้าปู่ศรีสุทโธเป็นทั้งพญานาคและมนุษย์และเพื่อแสดงความเคารพศรัทธาอันบ่งบอกในความศักดิ์สิทธิ์ของท่าน จัดขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ประชาชนในพื้นที่ที่มีพิธีกรรมนี้ก็ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันนี้ ชาวบ้านโนนเมือง และชาวบ้านใกล้เคียงจะมาร่วมพิธีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว

2. ประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ

ประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันมานานหลายปี ด้วยความเชื่อถือและศรัทธาต่อเจ้าปู่ศรีสุทโธ ว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ ชาวบ้านได้เคารพสักการะบูชาสืบต่อกันมา รวมทั้งเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ที่รวมจิตใจให้ลูกหลานเกิดความรักความสามัคคีในหมู่บ้าน แม้ว่าลูกหลานได้อพยพย้ายถิ่นไปทำมาหากินที่อื่น เมื่อถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ก็จะกลับมาร่วมพิธีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธที่จัดขึ้น ณ วัดศรีสุทโธ (คำชะโนด) บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ภาพที่ 3.1 เจ้าปู่ศรีสุทโธ

ในส่วนของการประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ ผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดของการประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ ดังนี้

2.1 วัน เวลา และ สถานที่ ในการจัดประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ

2.2 จุดประสงค์ของการประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ

2.3 สารสำคัญของประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ

2.4 ขั้นตอนในการจัดประเพณีเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ

2.5 คุณค่าของการประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ

2.6 แนวคิดและความเชื่อที่ปรากฏในประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ

2.1 วัน เวลา และ สถานที่ ในการจัดประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ

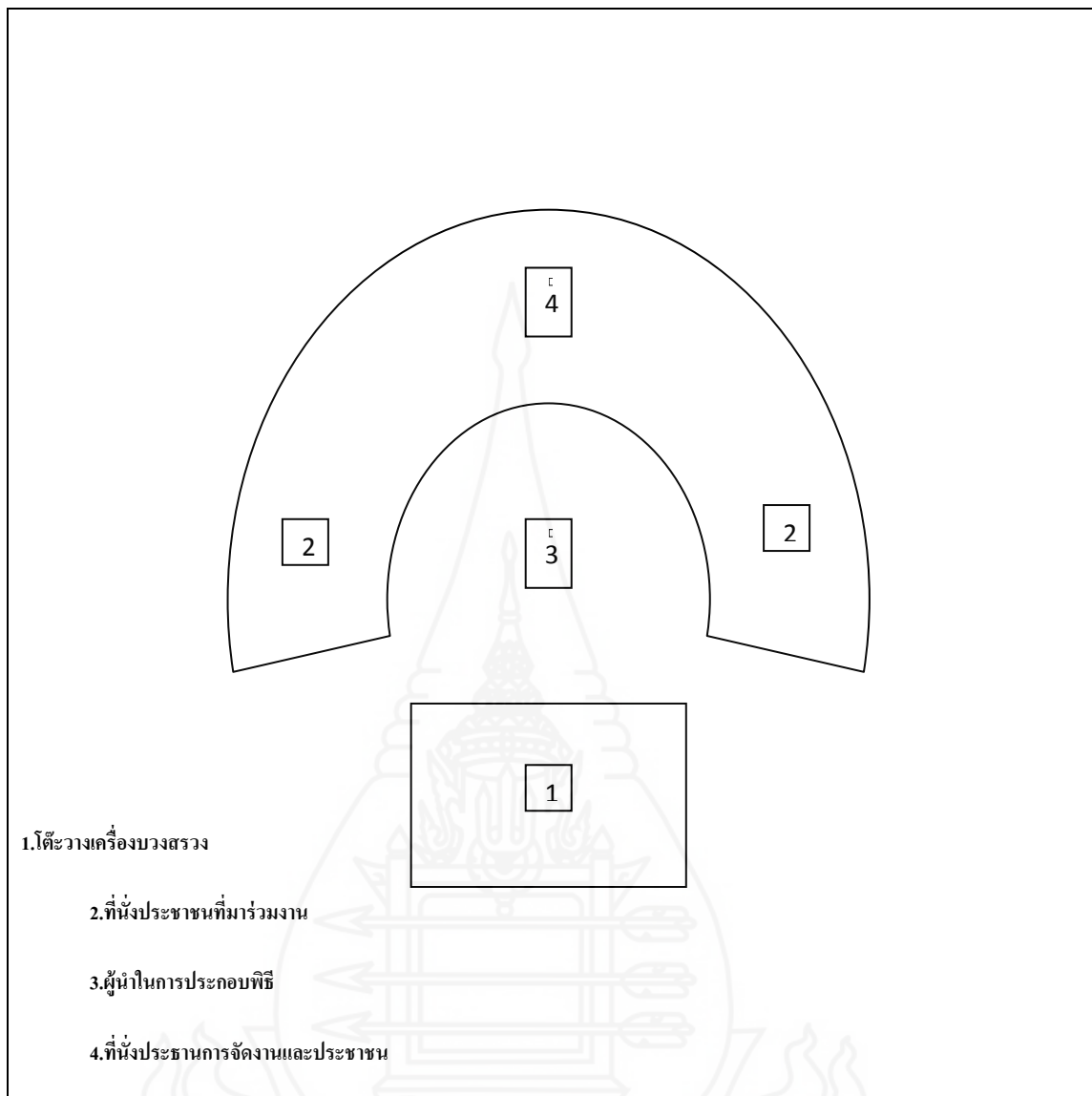
ประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี กำหนดขึ้นในวัน ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ของทุกปี จากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์สอดคล้องกันว่า ตั้งแต่อดีต สถานที่ในการจัดงานประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี กำหนดขึ้น ณ วัดศิริสุทโธ บ้านโนนเมือง

ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นวัดที่หลวงปู่คำตาได้ริเริ่มสร้างขึ้นมา สถานที่สำคัญในการจัดงานภายในวัด คือ ลานภายในวัด (สัมภาษณ์ บุญมี เปี้ยไทยสงค์ วันที่ 10 พฤษภาคม 2554, วิเชียร แสนสุข วันที่ 15 พฤษภาคม 2554) โดยจะมีการตั้งโต๊ะไว้เพื่อวางเครื่องสักการะเจ้าปู่ศรีสุทโธที่ชาวบ้านนำมาเลี้ยงเพื่อบวงสรวง ดังรูปภาพ

ภาพที่ 3.2 สถานที่วางเครื่องบวงสรวง

จากการสัมภาษณ์ ในการจัดตั้งโต๊ะวางเครื่องบวงสรวงและตำแหน่งวางเครื่องบวงสรวงจะไม่จัดวางตามตำแหน่งแน่นอนตายตัวเหมือนกันทุกปี เนื่องจากว่าในแต่ละปีเครื่องบวงสรวงจะมีมากมีน้อยไม่เท่ากัน ดังนั้นคณะกรรมการจัดงานและผู้จัดเตรียมสถานที่ที่จะจัดตั้งโต๊ะและวางเครื่องบวงสรวงตามความเหมาะสมและสวยงาม (สัมภาษณ์ สุวัฒน์ เกินดี วันที่ 16 พฤษภาคม 2554)

ภาพที่ 3.3 แผนผังการจัดสถานที่ประกอบพิธีกรรมประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธของ
วัดศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี (แผนผังไม่
กำหนดแน่นอนตายตัวเหมือนกันทุกปี จะจัดตามความเหมาะสมและสวยงามในแต่ละ
ปี แต่เครื่องบวงสรวงต้องครบ)

2.2 จุดประสงค์ของประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ

ผู้วิจัยได้ศึกษาประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้าน
ม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่มีมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สามารถประมวลจุดประสงค์ ใน

การจัดประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ได้ดังนี้

2.2.1 เพื่อแสดงความเคารพนับถือศรัทธาในความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าปู่ศรีสุทโธ

เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่หมู่บ้าน เป็นการทำบุญเบิกบ้านด้วย เป็นการขอฝนให้ตกต้องตามฤดูกาล น้ำท่าข้าวปลาอุดมสมบูรณ์ ขอพรจากเจ้าปู่ศรีสุทโธ ช่วยให้ชาวบ้านประสบความสำเร็จในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงานการเรียน และการประกอบอาชีพ เรื่องที่มีปัญหาให้คลี่คลายไปในทางที่ดีให้หมู่บ้านประสบแต่ความโชคดี ไม่มีเภทภัย อันตรายใดๆ เกิดขึ้นในหมู่บ้าน (สัมภาษณ์ เทิดทูน เบี้ยไทยสงค์ วันที่ 16 พฤษภาคม 2554)

2.2.2 เพื่อให้บรรดาลูกหลานของชาวบ้านโนนเมือง ที่ไปตั้งรกราก อยู่ที่ไหนได้

กลับมาชุมนุมพร้อมกันซึ่งเรียกตามภาษาท้องถิ่นอีสานว่าเป็นการ โฮมญาติ (โฮม2 ก. หมายถึง รวมกัน, ชุมนุมกัน พจนานุกรมภาษาถิ่นอีสาน บุญเกิด พิมพ์วรรณาคุณ นภาพร พิมพ์วรรณาคุณ พ.ศ.2545 หน้า 845) หรือ ชุมญาติ (ชุม1 ก. หมายถึง ชุม, มารวมกันจากที่ต่างๆ พจนานุกรมภาษาถิ่นอีสาน บุญเกิด พิมพ์วรรณาคุณ นภาพร พิมพ์วรรณาคุณ พ.ศ.2545 หน้า 333) และร่วมทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษพ่อแม่ ญาติพี่น้องของตนและทำให้ได้พบปะญาติพี่น้องที่อยู่บ้านโนนเมือง และที่แยกย้ายไปอยู่ที่ยื่น (สัมภาษณ์ อุดมสงคำจันทร์ วันที่ 16 พฤษภาคม 2554)

2.2.3 เพื่อสืบสานศาสนา และวัฒนธรรมพื้นบ้านของท้องถิ่นชาวบ้านที่บนบาน

เจ้าปู่ศรีสุทโธให้ช่วยเหลือก็จะมาแก้บนตามที่บนไว้ ถ้าผู้บนบานไว้มีฐานะการเงินดี ส่วนมากจะเป็นการบนโดยการจ้างภพยนตร์มาฉายที่ลานวัดที่ติดกับคำชะโนด ส่วนระยะหลังก็จะมีการแก้บนด้วยการจ้างคณะหมอลำมาแสดง คณะหมอลำก็จะแสดงให้ชมเพื่อเป็นการรักษาวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น (สัมภาษณ์ วิเชียร แส่นสุข วันที่ 10 พฤษภาคม 2554) ส่วนคนที่ไม่ได้มาแก้บนหรือคนที่บนบานไว้แต่มีทุนทรัพย์น้อย และมีความศรัทธาในเจ้าปู่ศรีสุทโธ ก็จะมาร่วมพิธีบวงสรวง ซึ่งถือว่าเป็นสิริมงคลต่อตนเองและครอบครัว โดยการนำ ข้าว ปลา อาหาร ของหวาน ผลไม้ เหล้า ดอกไม้ รูปเทียน มาร่วมบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ

2.2.4 เพื่อให้เกิดสามัคคีในชุมชนการที่ชาวบ้านได้มาร่วมกันทำกิจกรรมที่เป็น

ส่วนรวม ทำให้เกิดความสามัคคี การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การร่วมกันทำงานสังคม และความรับผิดชอบ ตามบทบาทหน้าที่ และตามที่ได้รับมอบหมาย การจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ต่างๆ การเตรียมขันตอนต่างๆ ภายในวัด การเตรียมการของชาวบ้าน การที่ชาวบ้านได้มาร่วมในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ การรำถวายเจ้าปู่ศรีสุทโธ การจุดบั้งไฟบวงสรวงและถวายเจ้าปู่ศรีสุทโธ การแก้บน การประกอบพิธีสวดคาถาขอฝน การ

ต้อนรับญาติพี่น้องเพื่อนบ้านและแขกผู้มาร่วมงาน ซึ่งเป็นสิ่งเสริมสร้างให้เกิดความสามัคคีขึ้นในชุมชนและหมู่บ้านทั้งสิ้น

2.3 สารสำคัญของประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ

ผู้วิจัยได้ศึกษาสารสำคัญของประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ทำให้ประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ สามารถดำรงอยู่คู่กับท้องถิ่นมาหลายปี จากการการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล พอจะประมวลสารสำคัญของประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานีได้ดังนี้

2.3.1 เพื่อตอบสนองความเชื่อของชาวบ้านที่มาร่วมพิธี ผู้มาร่วมพิธีมีความเชื่อและความศรัทธาต่อ “เจ้าปู่ศรีสุทโธ” ชาวบ้านทั่วไปเชื่อว่าเจ้าปู่ศรีสุทโธมีความศักดิ์สิทธิ์สามารถคลั่งคลึงให้คุณให้โทษแก่ตนและหมู่บ้านได้ ใครมีเรื่องเดือดร้อนก็จะระลึกถึงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บนบานขอให้เจ้าปู่ศรีสุทโธช่วยก็จะสมปรารถนา ให้พรตามที่ขอและบนบานไว้

2.3.2 เพื่อแสดงความเคารพนับถือต่อเจ้าปู่ศรีสุทโธ แม้ว่าไม่มีเรื่องที่ต้องบนบานให้เจ้าปู่ศรีสุทโธช่วย เมื่อถึงวันประเพณีบวงสรวงซึ่งตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ชาวบ้านที่อยู่หมู่บ้านโนนเมือง หรือหมู่บ้านใกล้เคียง และประชาชนทั่วไปก็จะมาสักการะ แสดงความเคารพนับถือต่อเจ้าปู่ศรีสุทโธ โดยมาร่วมในพิธีบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ พิธีทำบุญในวัด เพื่อเป็นสิริมงคลต่อตนเองและครอบครัวทั้งเจ้าปู่ศรีสุทโธ จะคุ้มครองรักษาเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย และเมื่อมีเรื่องเดือดร้อนเรื่องดังกล่าวจะหมดไป

2.3.3 เพื่อให้ชาวบ้านที่บนบานไว้กับเจ้าปู่ศรีสุทโธได้แก้บน ชาวบ้านคนใดที่บนบานไว้กับเจ้าปู่ศรีสุทโธเมื่อถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ใครบนบานอะไรไว้กับเจ้าปู่ศรีสุทโธ เมื่อได้สมความปรารถนาแล้วก็จะมาแก้บน ซึ่งการแก้บนจะทำกันตลอดปี แต่เปิดโอกาสให้คนที่ไม่ได้ทำได้มาทำในวันเวลานี้ ที่สำคัญในประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ คือการฉายภาพยนตร์ถวายเจ้าปู่ศรีสุทโธ และการรำถวาย เพราะชาวบ้านเชื่อว่าเจ้าปู่ศรีสุทโธโปรดปราน การที่ชาวบ้านได้มาร่วมรำถวายในพิธีบวงสรวงต่อเจ้าปู่ศรีสุทโธ และร่วมชมภาพยนตร์ ซึ่งเป็นมหรสพในวัดที่จัดให้มีขึ้นในวันประเพณีการบวงสรวงต่อเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ก็เป็นการจรรโลงรักษาวัฒนธรรม ที่ดีงามของท้องถิ่น

2.3.4 เพื่อร่วมสังสรรค์ระหว่างญาติมิตร และทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษ ชาวบ้านโนนเมือง ที่ออกไปตั้งถิ่นฐานที่อื่น ต่างมาร่วมงานประเพณีการบวงสรวงเลี้ยง เจ้าปู่ศรีสุทโธ ได้กลับมาทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษกลับมาบ้านเกิดของพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ได้พบประวงศาคณาญาติ และได้สอบถามทุกข์สุขกันตามประสาพี่น้อง

2.3.5 เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรัก ความสามัคคี และการรู้จักหน้าที่ของคนใน

ชุมชน ชาวบ้านจะแบ่งงานแบ่งหน้าที่กันทำ เช่นผู้ชายในหมู่บ้านจะจัดเตรียมสถานที่ในการบวงสรวง จัดการควบคุมระเบียบการจราจรการจราจรในงาน ดูแลความสงบเรียบร้อยในงาน ส่วนผู้หญิงก็จะเตรียมเครื่องไหว้ อาหารต่างๆ และมีบางส่วนก็จะเป็นผู้ฟ้อนรำเป็นนางรำรำถวาย และทั้งชายทั้งหญิงก็จะดูแลแขกที่มาเยี่ยมบ้านและมาร่วมพิธีบวงสรวงซึ่งถือเป็นมารยาทของเจ้าบ้าน การช่วยเหลือร่วมแรงร่วมใจของชาวบ้านโนนเมือง ในการจัดงานประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ เป็นสิ่งที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้และเป็นการรักษาประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ ให้คงอยู่คู่ท้องถิ่นสืบไป

2.4 ขั้นตอนในการจัดประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ

ประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เป็นประเพณีของท้องถิ่นที่ชาวบ้านและหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานเข้าร่วมในการจัดงาน จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่ามีหน่วยงานต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดงาน เช่น การท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี วัดศรีสุทโธ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชนในหมู่บ้านโนนเมือง หมู่บ้านใน อบต.บ้านม่วง และ หมู่บ้านใกล้เคียงใน อบต.อื่นๆของอำเภอบ้านดุง ขั้นตอนในการจัด ประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ ผู้วิจัยได้แบ่งเป็นประเด็นในการนำเสนอเป็น 2 ประเด็นย่อยคือ การเตรียมการก่อนวันประกอบพิธี และขั้นตอนในวันประกอบพิธี

2.4.1 การเตรียมการก่อนวันประกอบพิธี

การเตรียมการก่อนวันประกอบพิธี ประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยจะขอนำเสนอข้อมูลการเตรียมการก่อนวันประกอบพิธีของวัดศรีสุทโธ และของชาวบ้าน ดังนี้

1) การเตรียมการก่อนวันประกอบพิธีประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จากการที่ผู้วิจัยได้ร่วมสังเกตและจากการสัมภาษณ์ สุรเชษฐ์ โคตรวงศ์ ทางวัดและชาวบ้านโนนเมือง ได้มีการจัดเตรียมสิ่งต่างๆ ดังนี้ (สัมภาษณ์ สุรเชษฐ์ โคตรวงศ์ วันที่ 3 พฤษภาคม 2554)

(1) ประชุมคณะกรรมการวัด เพื่อบริหารงานความรับผิดชอบ และจัดเตรียมสถานที่ บริเวณวัด โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านม่วง ดังนี้

ก. จัดเตรียมความพร้อมบริเวณลานวัดซึ่งเป็นสถานที่ใช้จัดวางเครื่องบวงสรวงทุกอย่าง สาเหตุที่ไม่จัดวางเครื่องบวงสรวงในป่าคำชะโนดซึ่งมีศาลเจ้าปู่ตั้งอยู่เนื่องจากบริเวณคับแคบโต๊ะวางเครื่องเลี้ยงบวงสรวงตกแต่งด้วยกระดาษแก้วหลากสี มีฉัตรเงินและทองกับ

ต้นอ้อยและกล้วยวางไว้ตามมุมทั้ง 4 ทิศ พร้อมทั้งวางแจกันและดอกไม้ขนาดใหญ่และพานบายศรีตามความเหมาะสมอย่างสวยงาม

ภาพที่ 3.4 การจัดตั้งสถานที่และวางเครื่องบวงสรวง

ข. จัดเตรียมสถานที่ภายในบริเวณวัด มีดังนี้

ก) สถานที่สำหรับให้ประชาชนได้ร่วมทำบุญในประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ โดยจัดไว้ภายในหอรูปเหมือนหลวงปู่คำตา สิริสุทโธและในศาลาข้างพระปางประทานพร ทางวัดได้จัดเตรียมหีบสำหรับรับเงินบริจาคร่วมทำบุญ มีเจ้าหน้าที่และพระคอยให้บริการในการมอบของที่ระลึกซึ่งเป็นวัตถุมงคลต่างๆ และมีโฆษกกล่าวเชิญชวนให้ร่วมทำบุญและประชาสัมพันธ์ข่าวต่างๆ ภายในวัด

ข) สถานที่สำหรับจำหน่ายดอกไม้ พวงมาลัย รูป เทียน ทองคำเปลวหมาก พลู เพื่อนำไปบูชาเจ้าปู่ศรีสุทโธ ทางวัดได้จัดไว้ให้ชาวบ้าน และประชาชนทั่วไป ได้นำบูชาเจ้าปู่ศรีสุทโธ การทำบุญนั้นก็แล้วแต่ศรัทธา มีหีบสำหรับร่วมทำบุญ ดอกไม้พวงมาลัย รูป เทียน และหมากพลู ได้จัดไว้เป็นชุดให้ผู้ร่วมทำบุญหยิบเพื่อนำไปบูชา เจ้าปู่ศรีสุทโธ ในคำชะโนด

ค) สถานที่ประดิษฐานพระประจำวันเกิด เพื่อให้ประชาชนได้ทำบุญพระประจำวันเกิด ถัดมาก็จะเป็นที่ประดิษฐานพระประจำวันเกิดของแต่ละวัน และมีบาตร วางไว้

หน้าพระประจำวันเกิดแต่ละวันให้ประชาชนได้ร่วมทำบุญ ผู้ทำบุญจะทำเฉพาะวันเกิดของตนหรือจะทำทั้ง 7 วันก็ได้

ง) สถานที่สำหรับพระสงฆ์ให้พร ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ พระสงฆ์จะสวดให้พรผู้ที่มาร่วมทำบุญ และมีการประพรมน้ำพระพุทธมนต์เพื่อความเป็นสิริมงคล

จ) สถานที่สำหรับทำพิธีถวายสังฆทาน พระสงฆ์จะทำพิธีเมื่อมีผู้มาถวายสังฆทาน

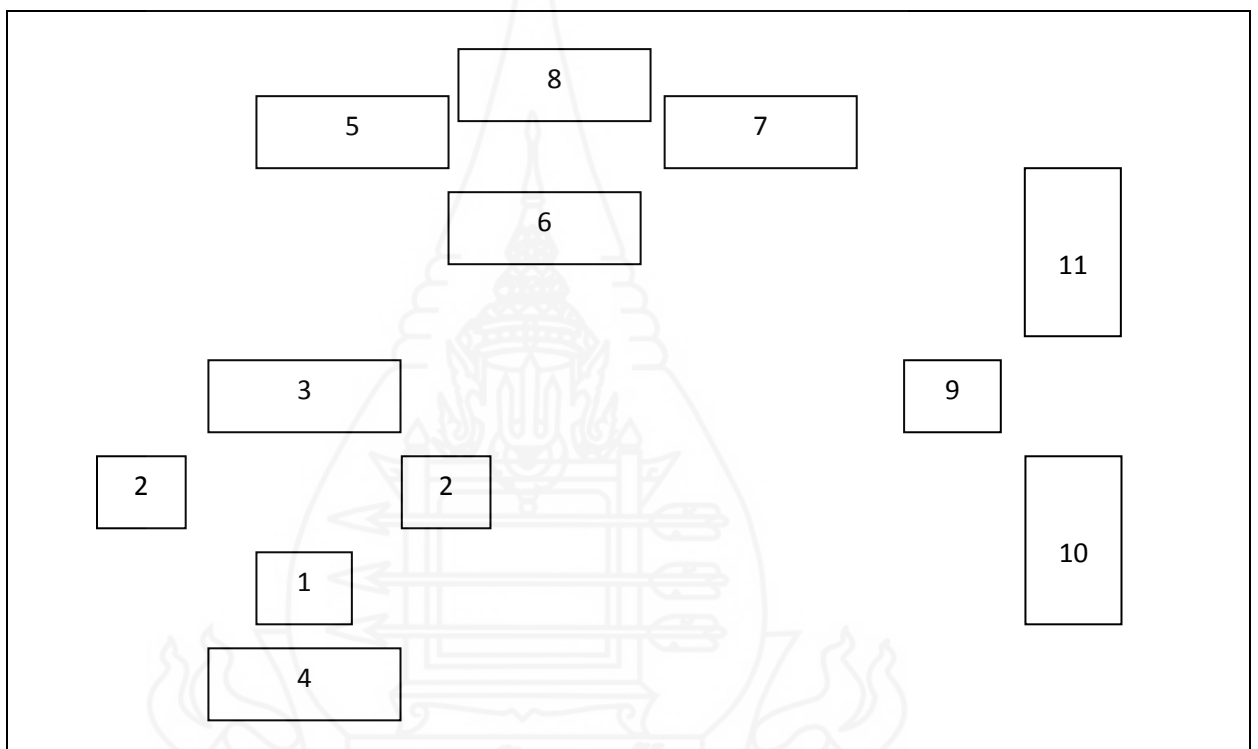
ฉ) สถานที่จัดเลี้ยงอาหารสำหรับประชาชนผู้มาร่วมงาน ทางวัดได้จัดขึ้นบริเวณใกล้โรงครัวของวัดศรีสุทโธ โดยจัดให้มีโรงทาน ซึ่งโรงทานหมายความว่า ทางวัดได้จัดให้ผู้ที่มีจิตศรัทธาที่อยากร่วมทำบุญกับวัดให้นำอาหารวัตถุดิบต่างๆ ในรูปแบบต่างๆ ทั้งของคาวของหวาน มาจัดทำประกอบปรุงอาหารกันที่วัด โดยทางวัดจัดเป็นซุ้มเป็นโต๊ะไว้ให้แล้วให้ประชาชนที่มาร่วมงานมารับอาหารไปรับประทานเองโดยไม่เก็บเงิน เช่นมี โรงทานที่ทำก๋วยเตี๋ยว ทำขนมจีนน้ำยา ส้มตำข้าวเหนียว ผัดไทย น้ำดื่ม กาแฟ ของหวาน ฯลฯ ผู้มาทำโรงทานได้นำอุปกรณ์ในการรับประทานอาหารไปด้วย เช่น ถ้วย ช้อน ส้อม ตะเกียบ แบบพลาสติก โดยทางวัดได้จัดถังขยะไว้ตามจุดต่างๆ สำหรับเก็บภาชนะที่ใช้แล้วไว้หลายจุดภายในวัด เพื่อรักษาความสะอาดภายในวัด

ช) สถานที่สำหรับจัดวางสิ่งของที่ประชาชนนำมาร่วมสักการะ บวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ ทางวัดได้จัดวางโต๊ะไว้จำนวนมากนำมาเรียงกันเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าเพื่อไว้ให้ชาวบ้านและประชาชนที่มาร่วมงานนำสิ่งของที่นำมาสักการะบูชาในพิธีบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ เช่น อาหารคาว ของหวาน เหล้า หมาก พลุ บุหรี่ หัวหมู เป็ด ไก่ ดอกไม้ ธูป เทียน ฯลฯ มาวางรวมกัน เมื่อทำพิธีบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธเสร็จแล้ว จะมีเจ้าหน้าที่จากทางวัดคอยรวบรวม แยกเป็นหมวดหมู่ จากนั้นพระและเจ้าหน้าที่วัดก็จะแจกสิ่งของที่ชาวบ้านและประชาชนนำมาร่วมในงานบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธแก่ชาวบ้านและประชาชนทั่วไปที่มาร่วมงานกัน เพื่อนำไปบริโภค หรือนำกลับไปฝากลูกหลานกิน เพื่อเป็นสิริมงคล (สัมภาษณ์ บุญมี เปี้ยไทยสงค์ วันที่ 16 พฤษภาคม 2554)

ซ) สถานที่สำหรับให้ประชาชนทำพิธีแก้บน ได้แก่ศาลเจ้าปู่ศรีสุทโธ ในบริเวณป่าคำชะโนด ซึ่งภายในจะมีที่สักการะบูชาเจ้าปู่ศรีสุทโธ โดยบริเวณข้างศาลจะมี ดอกไม้ ธูป เทียน หมาก พลุ ของคาว ของหวาน เครื่องไหว้ต่างๆ ไว้พร้อม ส่วนการทำบุญ ทางวัดจะมีหีบไว้ให้ทำบุญที่บริเวณศาลเจ้าปู่ศรีสุทโธ ส่วนใครที่จะแก้บนด้วยการฉายภาพยนตร์ ก็จะติดต่อกับเจ้าหน้าที่วัดเพื่อขออนุญาตใช้ สถานที่ วันและเวลา โดยส่วนมากจะฉายภาพยนตร์บริเวณลานวัด

ณ) สถานที่สำหรับจำหน่ายวัตถุมงคล ซึ่งเป็นเหรียญพระ ทางวัดได้จัดไว้บริเวณศาลาข้างพระประธาน และกุฏิหลวงปู่เพ็ง ขันติโต ซึ่งจะมีพระและเจ้าหน้าที่จากทางวัดคอยดูแลซึ่งเงินที่ได้จากการจำหน่ายวัตถุมงคล จะนำมาเป็นเงินสมทบในการพัฒนาวัดต่อไป

ญ) สถานที่สำหรับจุดบั้งไฟถวายเจ้าปู่ศรีสุทโธ ทางวัดได้จัดสถานที่ซึ่งเป็นทุ่งอยู่ด้านหลังของวัดติดกับลำห้วยโนด ไว้สำหรับเป็นที่จุดบั้งไฟเพื่อถวายแด่เจ้าปู่ศรีสุทโธ เพื่อให้ฝนฟ้า ตกต้องตามฤดูกาลและให้ประชาชนที่มาร่วมงานได้ชมการจุดบั้งไฟถวายในงานประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ

ภาพที่ 3.5 แผนผังการจัดสถานที่ต่างๆ ในพิธีกรรมประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ
วัดศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

คำอธิบาย

1. สถานที่จัดวางสิ่งของที่ประชาชนนำมาสักการะบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ
2. ที่นั่งประชาชนที่มาร่วมพิธีบวงสรวง
3. ที่นั่งประธานในพิธี ประชาชนและผู้นำในการประกอบพิธีกรรม
4. ลานรำถวาย

5. สถานที่ประดิษฐานพระประจำวันเกิด
6. สถานที่จำหน่ายวัตถุมงคล และร่วมทำบุญ
7. สถานที่ถวายสังฆทาน ที่เปะพรมน้ำมนต์
8. สถานที่จัดเลี้ยง อาหาร (โรงทาน)
9. สถานที่จำหน่ายดอกไม้ธูปเทียน
10. สถานที่ให้ชาวบ้านเก็บ (ศาลเจ้าปู่ศรีสุทโธ)
11. สถานที่สำหรับจุดบั้งไฟ

2.4.2 ขั้นตอนในวันประกอบพิธี

ประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี กำหนดจัดขึ้น 1 วัน คือวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ซึ่งมีขั้นตอนที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาหลายปี ขั้นตอนในวันประกอบพิธีที่ผู้วิจัยจะนำเสนอในบทนี้ จะนำเสนอขั้นตอนที่จัดขึ้นและการจัดกิจกรรมเท่านั้น ส่วนรายละเอียดของพิธีกรรมต่างๆ จะได้กล่าวถึงในบทที่ 4

1) ขั้นตอนการจัดขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

(1) การเตรียมเครื่องบวงสรวงและสำรับไปถวายเจ้าปู่ศรีสุทโธและถวายพระเจริญพระพุทธรูปจากนั้นชาวบ้านและประชาชนที่มาร่วมงาน มาร่วมทำบุญถวายภัตตาหารใส่บาตรแด่พระภิกษุสามเณร

(2) พิธีถวายภัตตาหารเช้าพระภิกษุสามเณรจัดขึ้นเวลา 07.30 น. ทำพิธี

(3) พิธีแห่ขบวนรอบศาลาการเปรียญ จัดขึ้นเวลา 08.00 น. โดยชาวบ้านโนนเมือง และชาวบ้านใกล้เคียง ที่มาร่วมงานประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ จะแห่ขบวนเครื่องไหว้เครื่องบวงสรวงต่างๆ รอบศาลาการเปรียญวัด

(4) พิธีเปิดงาน จัดขึ้นเวลา 08.30 น. ประธานการจัดงาน นายวิชัย สันธุสนธ์ กล่าวรายงานถึงวัตถุประสงค์ของการจัดงาน หลังจากนั้นประธานการจัดงาน เรียนเชิญประธานในพิธี กล่าวเปิดงาน

(5) พิธีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ จะทำพิธีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ เวลา 09.09 น. โดยผู้ปฏิบัติธรรมเริ่มพิธีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธเมื่อเสร็จสิ้นพิธีการบวงสรวง ก็จะมีการรำถวายเจ้าปู่ศรีสุทโธ

(6) พิธีถวายภัตตาหารเพลแด่พระภิกษุสามเณร จัดขึ้นเวลา 11.00 น. โดยชาวบ้านและประชาชนที่มาร่วมทำบุญ หลังจากถวายภัตตาหารเพลแด่พระภิกษุสามเณร พระและเจ้าหน้าที่วัดก็จะนำข้าวของเครื่องไหว้ต่างๆ ในพิธีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ มาแจกให้ชาวบ้านและประชาชนที่มาร่วมงานเพื่อความเป็นสิริมงคล

(7) พิธีจุดบั้งไฟถวายเจ้าปู่ศรีสุทโธ จัดขึ้น 2 ครั้ง คือ ครั้งแรกเวลา 11.30 น. จะเป็นการจุดบั้งไฟแสนและตะไลยักษ์ (ตะไลหมื่น) หลังจากนั้นชาวบ้าน 14 หมู่บ้าน และหมู่บ้านใกล้เคียง บ้านโนนเมือง ก็จะร่วมจุดบั้งไฟถวายเจ้าปู่ศรีสุทโธด้วย และครั้งที่สองเวลา 14.30 น. จะเป็นการจุดบั้งไฟล้าน เพื่อเป็นการบวงสรวงเจ้าปู่ศรีสุทโธ

(8) การแสดงมหรสพ จัดขึ้นเวลา 12.00 น. มีการแสดงหมอลำกลอน ซึ่งเป็นศิลปะพื้นบ้านชาวอีสาน ต่อด้วยหมอลำกลอนซึ่ง ที่บริเวณลานจอดรถซึ่งเป็น พื้นที่ภายใน วัดติดกับกำแพง โหนด เพื่อให้ชาวบ้านและประชาชนที่มาร่วมงานได้รับชม ส่วนตอนกลางคืนเวลา 20.00 น. ได้มีการฉายภาพยนตร์เพื่อถวายเจ้าปู่ศรีสุทโธ ภายในวัด และมีชาวบ้านเข้ารับชม

(9) พิธีเจริญพระพุทธมนต์ สวดคาถาขอฝน ทางวัดจัดขึ้นเวลา 17.00 น. ณ ศาลาการเปรียญวัด เสร็จพิธีเจริญพระพุทธมนต์แล้ว หลังจากนั้นก็จะมีการสวดคาถาขอฝน (คาถาปลาช่อน) โดยมีชาวบ้านเข้าร่วมพิธีจำนวนมาก

2.5 คุณค่าของประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ

จากการศึกษาประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมต่างๆ ในงานประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธของชาวบ้านโนนเมือง ส่งผลให้เกิดคุณค่าหลายลักษณะด้วยกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งทางด้านพิธีกรรมทางศาสนา และการแสดงพื้นบ้านซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ร่วมกิจกรรมเกิดความรู้สึกนึกคิดและได้รับประโยชน์จากการได้มาร่วมกิจกรรมในประเพณี คุณค่าของประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี มีดังนี้

2.5.1 คุณค่าต่อบุคคล คุณค่าที่ปรากฏจากการร่วมประเพณีที่มีต่อบุคคลผู้ปฏิบัติ มีดังนี้

1) คุณค่าต่อตนเองครอบครัวและเครือญาติ ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่สุดเป็นพื้นฐานอันดับแรก เพราะเป็นสถาบันที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างสมาชิกมากที่สุด ที่ทำหน้าที่หล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ สภาพทางสังคมในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า สังคมในชนบทส่วนใหญ่จะเป็นสังคมเมืองมากขึ้น สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมวัฒนธรรมก็มีการเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวเปลี่ยนตามไปด้วย เมื่อท้องถิ่นมีประเพณีประจำท้องถิ่นในที่นี้คือ “ประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ” ของชาวบ้านโนนเมือง ซึ่งกิจกรรมของประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ เป็นประเพณีที่ส่งเสริมให้เกิดความรักความผูกพันในกลุ่มญาติพี่น้องซึ่งแสดงออกด้วยการรวมตัวและทำกิจกรรมต่างๆ เมื่อถึงวันประกอบพิธีประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ สมาชิกในครอบครัว

ลูกหลานพี่น้องก็จะกลับมาบ้านเกิดของ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย มีการพบปะสังสรรค์กัน มีการนำของ ฝากมาให้ซึ่งกันและกันได้พูดคุยสอบถามทุกข์สุขซึ่งกันและกัน ได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้วยกัน เช่น การทำอาหาร แต่งเตรียมเครื่องบวงสรวง การร่วมในพิธีบวงสรวง การแก้บน การร่วมชมมหรสพ กิจกรรมในงานประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธที่สะท้อนคุณค่าด้านนี้ที่เห็นชัด คือ

(1) การเตรียมเครื่องบวงสรวงและสำรับไปถวายพระและเจ้าปู่ศรีสุทโธ ซึ่งประกอบด้วย ของควา ของหวาน ดอกไม้ ธูป เทียน (ดูรายละเอียดในหัวข้อขั้นตอนพิธีการ บวงสรวง บทที่ 4 หน้า 64 - 67) โดยชาวบ้านอาจจะจัดสำรับไม่เหมือนกันแต่โดยส่วนมากสำรับ จะมี 9 อย่าง ซึ่งอาจประกอบด้วย ข้าว กับข้าว น้ำ ของหวาน ผลไม้ ดอกไม้ ธูป เทียน บุหรี่ หมากพลู โดยเอามารวมกันแล้วเอาไปที่วัดพร้อมกัน ส่วนบ้านไหนจะจัดอาหารไปถวายพระใน ตอนเช้าและตอนเพลด้วย ก็จะจัดเตรียมไว้ต่างหาก ซึ่งแต่ละครอบครัวจะร่วมกันจัดเตรียมอาหาร ต่างๆ แสดงถึงความสามัคคีในหมู่ญาติพี่น้อง

(2) การบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ เป็นพิธีกรรมที่สำคัญที่ทุกคนที่ไป ร่วมงานประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี จะต้องไปร่วมพิธี ญาติพี่น้องก็จะชักชวนกันไปร่วมในพิธีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ ศรีสุทโธ ซึ่งถือเป็นพิธีกรรมที่เป็นสิริมงคล ช่วยให้ครอบครัวมีความรักใคร่ ผูกพันกันมากขึ้นที่ ได้มาร่วมกันทำกิจกรรมที่ดีเป็นสิริมงคลต่อตนเองและครอบครัว ทำให้มีจิตใจที่สงบ ทำให้เกิด ความอบอุ่นและความเข้าใจอันดีต่อกันภายในครอบครัวญาติพี่น้อง

(3) การร่วมพิธีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ เป็นพิธีกรรมที่ชาวบ้าน ได้แสดงความเคารพนับถือศรัทธาต่อเจ้าปู่ศรีสุทโธ ชาวบ้านได้นำคนมาร่วมทำบุญ นำอาหารมา ถวายพระ และนำเครื่องไหว้มาบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ ซึ่งจะชักชวนสมาชิกในครอบครัวมา พร้อมกัน ได้มาร่วมทำบุญพร้อมกัน อีกทั้งครอบครัวก็จะเกิดความสบายใจ และผู้เฒ่าผู้แก่ ผู้ใหญ่ก็ จะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในพิธีให้เป็นแบบอย่างแก่ลูกหลานที่จะปฏิบัติสืบต่อไป ซึ่งทำให้ ลูกหลานเกิดความเคารพ ความศรัทธาความเชื่อถือ ในตัวญาติผู้ใหญ่ ทำให้ประเพณีนี้สามารถดำรง อยู่คู่ท้องถิ่นได้ตลอดไป

(4) พิธีแก้บน ครอบครัวใดที่สมาชิกในครอบครัวได้บนบานไว้กับเจ้าปู่ ศรีสุทโธ เมื่อถึงวันประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ ก็จะแก้บนตามที่ได้บนบานเอาไว้ จะต้องมาแก้บนให้ถูกต้องครบถ้วน ตามที่ได้บนบานเอาไว้ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ใหญ่ของครอบครัวจะ เป็นผู้คอยแนะนำให้การแก้บนนั้นหลุดพ้นจากการบนบาน จะได้ไม่คิดค้างกันอยู่ทั้งชาตินี้และ ชาติหน้า เมื่อสมาชิกในครอบครัวแก้บนแล้วก็ เปรียบว่าครอบครัวได้รับสิ่งดีๆ เข้ามาในชีวิต ต่อไป ชีวิตก็จะเจริญรุ่งเรืองมีความร่มเย็นเป็นสุขเกิดความสุขสบายอกสบายใจ

(5) ร่วมชมมหรสพ มหรสพที่จัดขึ้นในประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ เป็นมหรสพที่สะท้อนความเป็นท้องถิ่น เป็นการปลุกฝังให้ประชาชนรักและหวงแหนวัฒนธรรมของท้องถิ่น การที่สมาชิกในครอบครัวได้มาร่วมกันชมมหรสพที่ทางวัดจัดขึ้น คือ หมอลำกลอน หรือที่ชาวบ้านแก้งบน เช่น การฉายภาพยนตร์ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นขึ้น เนื่องจากได้มีโอกาส ทำกิจกรรมที่เป็นสิ่งบันเทิงร่วมกัน จิตใจของสมาชิกในครอบครัวก็จะรู้สึกเบิกบาน มีความสุข ได้ผ่อนคลายจากภารกิจต่างๆ ที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ ลดความเครียดมีความสุขสดชื่นในชีวิตกับครอบครัว ดังนั้น ลูก หลาน พี่ น้อง ญาติ ที่ได้กลับมาบ้านเกิดของพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ได้มาร่วมทำบุญ และสักการะศาลเจ้าปู่ศรีสุทโธ พระพุทธรูปเหมือนหลวงปู่คำตาที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สมาชิกทุกคนในครอบครัวเคารพศรัทธา ได้ร่วมชมมหรสพของท้องถิ่นที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ และได้แกล้งตามที่ตนเองได้บนบานไว้ ทำให้จิตใจมีความสุข ทำให้ครอบครัวเกิดความอบอุ่น มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน รู้สึกผูกพันในหมู่เครือญาติ ทำให้บุคคลเกิดความรัก ความเข้าใจ ความสนิทสนม ร่วมกันทำงาน และยังบ่งบอกให้คนที่อยู่ในสังคมได้รู้สถานภาพ บทบาทหน้าที่ของความเป็นญาติพี่น้องและสิ่งที่จะต้องพึงปฏิบัติต่อกัน ทำให้เกิดการนับถือซึ่งกันและกัน เปรียบเสมือนเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน คอยช่วยเหลือเกื้อกูลกันพึ่งพาอาศัยกัน เป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ร่วมกันผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้รับและผู้ให้ ทำให้เกิดความผูกพันทางใจต่อกัน

2) คุณค่าต่อจิตใจ การประกอบพิธีกรรมของประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธของชาวบ้านโนนเมือง พิธีกรรมของประเพณีทุกขั้นตอนจะเกี่ยวข้องกับศาสนาและความเชื่อ การที่ชาวบ้านได้ปฏิบัติตามประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองและครอบครัวมีความสุข ความเจริญ จึงทำให้มีขวัญและกำลังใจดี ส่งผลต่อจิตใจให้มีความสุข มีสุขภาพจิตดี ซึ่งส่งผลให้สุขภาพกายดีตามไปด้วย เมื่อคนในชุมชนมีสภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น และช่วยจรรโลงสังคมให้สงบสุขตลอดไป

2.5.2 คุณค่าต่อชุมชนสังคม คุณค่าที่ปรากฏจากการร่วมประเพณีที่มีต่อชุมชนและสังคม มีดังนี้

1) คุณค่าต่อขนบธรรมเนียมประเพณี งานประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ จะมีพิธีทำบุญเลี้ยงพระ พิธีการบวงสรวงเลี้ยงปู่ศรีสุทโธ พิธีทำบุญ พิธีแก้บน พิธีการจุดบั้งไฟ พิธีรำถวาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นที่ได้สร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นคู่กับประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธมานาน นับเป็นความภาคภูมิใจของคนในท้องถิ่น การที่ชาวบ้านโนนเมือง และประชาชนทั่วไปได้ร่วมกันปฏิบัติและสืบเนื่องขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ต่อกันมานับเป็นหลายปี กิจกรรมด้านขนบธรรมเนียมประเพณีที่จัดขึ้น เป็นกิจกรรม

ที่ส่งเสริมให้เกิดความกลมเกลียวขึ้นในสังคม สามารถหลอมรวมชาวบ้านให้มีความรักความผูกพัน ต่อหมู่คณะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันจนทำให้สังคมมีความเข้มแข็ง การที่ชาวบ้านยอมรับในความศักดิ์สิทธิ์ของพิธีกรรมที่ปรากฏในประเพณี ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากผู้อาวุโสคนรุ่นเก่า แสดงว่ากลุ่มคนนั้นยอมรับขนบธรรมเนียมประเพณี เดียวกัน จนกลายเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีประจำถิ่นของชุมชนนั้นๆ (สัมภาษณ์ หลวงปู่เพ็ง ขันติโต วันที่ 10 พฤษภาคม 2554)

ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ปรากฏในประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ ที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสืบทอดและอนุรักษ์ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามให้เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นสืบไป

2) คุณค่าความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น นอกจากความสัมพันธ์ระหว่างญาติพี่น้องแล้ว การร่วมกิจกรรมต่างๆ ของประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ ก็ยังก่อให้เกิด ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ที่เป็นเพื่อนบ้านและคนต่างถิ่น เป็นความสัมพันธ์ที่ได้ขยายออกมา จากความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว ญาติพี่น้อง มายังกลุ่มเพื่อนบ้านใกล้เคียง และเพื่อนบ้านต่าง หมู่บ้านหรือต่างชุมชน มีการพลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้ให้และผู้รับ ดังเช่น เมื่อมีการจัดกิจกรรมหรือ ประเพณีที่หมู่บ้านใด ก็จะมีการบอกกล่าวเชิญชวนให้หมู่บ้านอื่นไปร่วมซึ่งเป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีแสดงความมีน้ำใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แสดงถึงความจริงใจ จึงทำให้เกิด ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนบ้านและบุคคลอื่นๆ ก่อให้เกิดเป็นระบบอุปถัมภ์ที่มีอยู่ในหมู่ญาติพี่น้อง และมิตรสหายซึ่งผู้ที่มาร่วมกิจกรรมก็จะปฏิบัติตามความถนัดหรือความพึงพอใจ ซึ่งจะมีการ ช่วยเหลือกันตามธรรมเนียมที่ปฏิบัติ เมื่อทุกคนมาร่วมพิธีกรรมก็จะเกิดการพบปะทำความรู้จักซึ่ง กันและกันก่อให้เกิดความสนิทสนมเป็นกันเอง มีการแนะนำให้รู้จักกัน ทำให้เกิดความผูกพันทาง ใจต่อกัน มีความรู้สึกเป็นบุญคุณ และรู้สึกรักภักดีต่อผู้ให้ ก่อให้เกิดความกตัญญูทดแทนที่ต่อกัน ทำให้สัมพันธ์ภาพมีความยั่งยืนยาวนาน

3) คุณค่าทางด้านส่งเสริมจริยธรรมของคนในชุมชน การปฏิบัติตามประเพณี การบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ส่งผลต่อการส่งเสริมจริยธรรมของคนในชุมชน เนื่องจากจริยธรรมเป็นการประพฤติปฏิบัติให้ เหมาะสมต่อการดำรงชีวิต จริยธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่ทุกคนควรได้รับการส่งเสริมเพื่อให้ ตนเองเป็นที่ยอมรับในสังคมและสามารถวางตัวได้เหมาะสมต่อการดำรงชีวิต จริยธรรมเป็นสิ่งที่มิ ความสำคัญที่ทุกคนควรได้รับการส่งเสริมเพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับในสังคมและสามารถวางตัว ได้เหมาะสมเป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม จริยธรรมที่ปรากฏในประเพณีการบวงสรวง เลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ที่เห็นชัดคือ

(1) ความสามัคคี การจัดงานประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง เกิดขึ้นได้ด้วยความร่วมมือของหลายฝ่ายทั้งส่วนราชการ วัด ท้องถิ่น และประชาชน ในชุมชนการจัดงานมีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานและการช่วยกันทำ การที่คนจำนวนมากมาร่วมกันทำงานในหน้าที่รับผิดชอบ ช่วยเหลือกันในส่วนที่เป็นเรื่องส่วนรวม แต่มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกันย่อมก่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน นอกจากการได้ร่วมกันทำงานเองให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายแล้วได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจนมีการสนิทสนม เป็นความรักในหมู่คณะเดียวกัน ทำให้เกิดความสามัคคีขึ้นในชุมชน

(2) ความเสียสละ การเสียสละทั้งร่างกายและแรงใจ รวมถึงการถวายปัจจัยต่างๆ เพราะการจัดงานแต่ละครั้งวัดและคณะผู้จัดงานจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ถึงแม้ว่าการจัดงานประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง จะได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการและท้องถิ่นก็ตามแต่ทางวัดและคณะผู้จัดงานก็ต้องจ่ายค่าบริการจัดการในหลายเรื่องโดยเฉพาะชาวบ้าน โนนเมืองเองที่เสียสละร่างกาย เสียสละเวลา มาช่วยทางวัดจัดเตรียมงานทั้งก่อนวันงาน ในวันงาน และหลังจากเสร็จสิ้นงาน ซึ่งชาวบ้านที่มาช่วยงานจะเกิดความภูมิใจว่าได้ตอบแทนบุญคุณของเจ้าปู่ศรีสุทโธ ที่ได้ปกป้องคุ้มครองให้มีความสุข ความเจริญ สืบมาและได้ช่วยเหลืองานของวัดที่เป็นวัดในชุมชน ผู้คนที่เสียสละมาช่วยงาน ไม่ได้รับค่าตอบแทนใดๆ มาด้วยใจรัก ศรัทธาในศาสนาและเจ้าปู่ศรีสุทโธ แม้บางคนอายุมากไม่สามารถช่วยหรือทำอะไรได้ ก็มาเป็นกำลังใจคอยให้คำแนะนำ

(3) ความกตัญญู การปฏิบัติตามประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง นั้นเป็นการส่งเสริมความกตัญญูต่เวที โดยเฉพาะต่อเจ้าปู่ศรีสุทโธ พระรูปเหมือนอันศักดิ์สิทธิ์ของหลวงปู่คำดาที่ชาวบ้านเคารพบูชา เมื่อถึงช่วงกำหนดจัดพิธีประเพณี ลูกหลานไม่ว่าจะอยู่ไกลเพียงใดหากไม่ติดภาระจำเป็นจริงๆ ก็จะต้องมาร่วมงาน เพื่อแสดงความเคารพและศรัทธาต่อเจ้าปู่ศรีสุทโธ ด้วยการมากราบไหว้บูชา และร่วมในพิธีการบวงสรวง ตลอดจนการรำถวายเจ้าปู่ศรีสุทโธ นอกจากการแสดงความเคารพและศรัทธาต่อเจ้าปู่ศรีสุทโธแล้ว ลูกหลานที่ไปอยู่ที่อื่นก็จะได้กลับมาบ้านเกิดพบปะ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย และญาติพี่น้องหรือผู้ที่นับถือ ได้สอบถามทุกข์สุขซึ่งก็เป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูต่เวที เช่นกัน การปฏิบัติเกี่ยวกับประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธบ้านโนนเมือง เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่ผู้ปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและทำให้คนในสังคม เป็นคนที่มีจริยธรรมที่ดีงาม ส่งผลให้สังคมนั้นมีความสงบสุขและเข้มแข็ง

2.6 แนวคิดและความเชื่อที่ปรากฏในประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ

จากพื้นฐานความเชื่อของชาวบ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานีและหมู่บ้านใกล้เคียงในเขตอำเภอบ้านดุงซึ่งเชื่อว่า นาค มีจริง และถือว่านาคเป็นสัตว์กึ่งเทพสามารถจำแลงแปลงกายได้ นาคตัวจริงมีลักษณะเป็นงูตัวใหญ่ มีหงอน มีเกล็ดสีดำมะเมื่อม นิศัยมีทั้งดีและค่อนข้างร้าย มีทั้งอยู่ใต้บาดาล จะขึ้นมาสู่โลกมนุษย์ในบางโอกาส ยังไม่เคยมีใครได้เห็นตัวจริงของพญานาคด้วยตาตนเองจะมีเพียงแต่ในนิมิต อย่างไรก็ตามนาคที่ปรากฏตามวัดหรือพุทธสถานก็เป็นการจินตนาการของช่างปั้นช่างเขียน นาคมีส่วนเกี่ยวข้องกับมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับพราหมณ์และชนชาติที่มีถิ่นฐานอยู่ในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นอย่างมาก ในคำทำนายมหาสงครามแต่ละปีจะมีฝนตกมากหรือน้อยในปีใด ก็จะขึ้นอยู่กับจำนวนนาคผู้ให้น้ำว่ามีกี่ตัวเป็นสำคัญ ในพุทธประวัติก็มีนาคเข้ามาเกี่ยวข้องกับด้วยหลายขั้นตอน กุลบุตรที่จะบรรพชาอุปสมบท ก่อนจะครองร่มผ้ากาสาวพัตร์ จะต้องนุ่งขาวห่มขาวสมมุติเป็นนาคก่อนแล้วจึงจะนำนาคนั้นไปบวชเป็นพระภิกษุสงฆ์อีกต่อหนึ่ง จึงจะเป็นพระโดยสมบูรณ์ ตามวัดและอารามทางพุทธศาสนา หรือแม้แต่ตามเทวาลัยโบราณของศาสนาพราหมณ์อินเดียที่มีอายุนับพันๆปี ก็มักจะมียูปนาคประกอบอยู่ด้วยเสมอ เรื่องของนาคจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจใคร่รู้ของคนโดยทั่วไป จากการศึกษาประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ปรากฏว่าประเพณีดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นแนวคิดและความเชื่อหลายลักษณะ ดังนี้

2.6.1 แนวคิดทางด้านอำนาจเหนือธรรมชาติ

การประกอบพิธีกรรมที่รวมอยู่ในประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ ผู้ที่เข้าร่วมในพิธีมีความเชื่อว่าอำนาจเหนือธรรมชาติจะเกิดขึ้นได้จากการบูชา เช่น ไหว้ บวงสรวง ต่อเจ้าปู่ศรีสุทโธ เชื่อว่าอำนาจเหล่านั้นสามารถควบคุมวิถีทางธรรมชาติได้

2.6.2 แนวคิดทางด้านผีหรือเทวดาหรือวิญญาณหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ในสังคมระดับชาวบ้านของภาคอีสานซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวไร่ชาวนายังมีการนับถือผีหรือเทวดาหรือวิญญาณหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เชื่อว่าผีต่างๆเหล่านี้มีอำนาจเหนือธรรมชาติสามารถให้คุณหรือให้โทษแก่มนุษย์ได้ จึงมีการประกอบพิธีกรรมผสมผสานสอดคล้องกับพุทธศาสนา ศาสนาพราหมณ์ไปด้วยกัน ดังนั้นเมื่อถึงเวลาที่กำหนดไว้ ชาวบ้านก็จะกระทำพิธีสักการะ เช่น ไหว้ บวงสรวง ภูตผี เทวดา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามที่เชื่อถือปฏิบัติกันมา

2.6.3 แนวคิดทางด้านสัญลักษณ์

ในการประกอบพิธีกรรมมีการใช้เครื่องบวงสรวง ซึ่งเป็นสิ่งสามารถบอกแนวคิดทางด้านสัญลักษณ์ กล่าวคือ ใช้เครื่องบวงสรวงเป็นสัญลักษณ์แทนความหมายด้านต่างๆ

เช่น ชั้น 5 ชั้น 8 มีความหมายว่า ให้ชาวบ้านประพฤติปฏิบัติอยู่ในศีลในธรรม ตั้งฉัตรเงินและฉัตรทอง 9 ชั้นไว้ที่สี่ห้วมุมโถ้วางเครื่องบวงสรวง มีความหมายว่า เจ้าปู่ศรีสุทโธมีศักดิ์เป็นเทพชั้นสูงสุด(สัมภพณ์ สุวัฒน์ เกินดี วันที่ 16 พฤษภาคม 2554)

2.6.4 ความเชื่อทางไสยศาสตร์

ไสยศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์เวทย์มนต์คาถา สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือสิ่งลึกลับที่มีอำนาจเหนือมนุษย์และโซกลาง ความเชื่อทางไสยศาสตร์จึงเป็นความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ การติดต่อกับผู้มีอำนาจเหนือธรรมชาติทำได้โดยพิธีกรรมทางไสยศาสตร์เพื่อความโชคดี ความสำเร็จ ความสุขและความปลอดภัย และเพื่อทำลายหรือขจัดปัดเป่าสิ่งอัปมงคลและภัยพิบัติทั้งปวง (พิทยา บุรารัตน์ 2537: 105-106)

ในประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยจำแนกความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ได้ดังนี้

1) ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ชาวบ้านที่มาร่วมงานประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ เชื่อว่าสามารถเชิญวิญญาณเจ้าปู่ศรีสุทโธมารับรู้หรือร่วมพิธีกรรมและรับเอาเครื่องบวงสรวงที่ชาวบ้านปฏิบัติสืบต่อกันมาแต่อดีต และรับรู้การแสดงความเคารพนับถือและศรัทธาจากชาวบ้าน โดยชาวบ้านจัดเครื่องบวงสรวงตามธรรมเนียมปฏิบัติครบถ้วนถูกต้อง การแก้บนของชาวบ้าน ซึ่งจะแก้บนด้วยเครื่องบวงสรวง หรือถ้าบนด้วยอย่างอื่นก็จะแก้บนเป็นการส่วนตัวที่ศาลในป่าคำชะโนด

ความเชื่อเกี่ยวกับวิญญาณเจ้าปู่ศรีสุทโธของชาวบ้านโนนเมือง เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงระบบความเชื่อของชาวบ้านในท้องถิ่นที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน การเคารพนับถือในสิ่งอันเดียวกัน ย่อมสร้างความผูกพันและความเป็นพวกเดียวกัน และเป็นการควบคุมความประพฤติของชาวบ้านซึ่งเป็นลูกหลานให้อยู่ในจารีตประเพณีและศีลธรรมอันดี สร้างความสามัคคี ความเสียสละ และความเป็นปึกแผ่นของสังคม

2) ความเชื่อเกี่ยวกับโซกลาง โซก หมายถึง สิ่งที่น่ากลัวไปให้โดยคาดหมายได้ยาก ราง หมายถึง เครื่องหมายที่ปรากฏให้เห็นโดยอาจจะบอกผลดีหรือผลร้าย (ชะลอ บุญช่วย 2532:70) ชาวบ้านโนนเมืองมีความเชื่อตามคนรุ่นก่อนสืบต่อกันมาว่า การได้ประกอบพิธีกรรมในประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ จะนำมาซึ่งความมีโชคและความเป็นสิริมงคล เช่น การบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ การทำบุญเลี้ยงพระ การร่วมทำบุญถวายไฟวัด ชาวบ้านเชื่อว่าเจ้าปู่ศรีสุทโธมีความขลัง มีความศักดิ์สิทธิ์ สามารถคลั่งคลั่งโซกลางและความเจริญรุ่งเรืองแก่ผู้เคารพนับถือ

3) ความเชื่อเรื่องอำนาจเร้นลับของเจ้าปู่ศรีสุทโธและป้าคำชะโนด ชาวบ้านโนนเมืองเชื่อว่าผู้ทรงศีล (ผู้นำในการประกอบพิธีกรรมการบวงสรวง) ในขณะทำพิธีบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ มีอำนาจพิเศษหรืออำนาจเร้นลับในการที่จะสามารถติดต่อกับวิญญาณต่างๆ ที่จะมาช่วยคุ้มครองปกป้องรักษาหมู่บ้าน ให้ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล มีน้ำท่ากินน้ำทำไร่ มีพืชพรรณธัญญาหารอุดมสมบูรณ์

2.6.5 ความเชื่อเกี่ยวกับการขนาน

1) การขนาน คือ การอ้อนวอนร้องขอต่อสิ่งศักดิ์ที่เชื่อว่ามีอำนาจเหนือธรรมชาติ สามารถคลั่งบันดาลให้เกิดอะไรก็ได้ตามที่ร้องขอ (ผอຍផា ព័ន្ធព្រះ 2542: 30-80) ชาวบ้านโนนเมือง และชาวบ้านทั่วไปมีความเชื่อในเรื่องการขนานที่จะให้เจ้าปู่ศรีสุทโธช่วยเหลือในสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม เช่น บ่นให้หายจากอาการเจ็บป่วย ให้มีงานทำ สอบเข้าเรียนต่อได้ มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีโชคลาภ เป็นต้น

2) การแก้บน หมายถึง การทำอย่างหนึ่งอย่างใดให้ขาดจากพันธะสัญญาที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ให้ไว้กับเทพเจ้า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เจ้าปู่ศรีสุทโธ เป็นต้น การแก้บนเกิดจากความเชื่อที่ว่ามนุษย์สามารถติดต่อกับดวงวิญญาณได้ ชาวบ้านโนนเมือง และชาวบ้านในหมู่บ้านใกล้เคียง ต่างมีความเชื่อในเรื่องการขนานและการแก้บน เกี่ยวกับเจ้าปู่ศรีสุทโธ อันเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้มีการจัดงานประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ ซึ่งนอกเหนือจากการรับช่วงจากผู้อาวุโสหรือคนรุ่นเก่าที่กระทำสืบต่อกันมา การขนานของชาวบ้านส่วนมากจะเป็นเรื่องให้งานกิจการประสบความสำเร็จ เจ้าปู่ศรีสุทโธก็จะช่วยเหลือ เมื่อประสบผลตามปรารถนาจะมีการแก้บนโดยการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ หรือจ้างภพยนตร์มาฉาย (สัมภาษณ์ สุวัฒน์เก็นดี วันที่ 16 พฤษภาคม 2554)

ประเพณีการบวงสรวงเลี้ยงเจ้าปู่ศรีสุทโธ ของชาวบ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี เป็นประเพณีท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจากความเชื่อถือและศรัทธาต่อเจ้าปู่ศรีสุทโธ ซึ่งหมายถึงพญาสุทโธนาคราช พญานาคที่กลายร่างมาเป็นมนุษย์ (ตามตำนานหมายถึงผู้ปกครองเมืองคำชะโนด) ที่ชาวบ้านโนนเมือง บุคคลทั่วไปให้ความเคารพนับถือ ซึ่งเป็นศาลเจ้าปู่ศรีสุทโธ ตั้งอยู่ที่วัดศรีสุทโธ ในบริเวณป่าคำชะโนด บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี กำหนดจัดขึ้นตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ของทุกปี จุดประสงค์ที่สำคัญเพื่อแสดงความเคารพนับถือและศรัทธาต่อเจ้าปู่ศรีสุทโธ เพื่อให้ลูกหลานของชาวบ้านโนนเมือง ที่ไปตั้งรกรากอยู่ที่อื่นได้กลับมายังชุมชนร่วมทำบุญ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรักความสามัคคีในชุมชนจากการที่ได้มาร่วมทำกิจกรรมที่เป็นส่วนรวมร่วมกัน และเพื่อเป็นการจรรโลงศาสนาและวัฒนธรรมที่ดีงามของท้องถิ่นให้คงอยู่คู่กับท้องถิ่นสืบไป